ARTHUR CONAN DOYLE

Arhiva lui Sherlock Holmes

CUPRINS:

I. Cazul diamantului Mazarin.
II. Problema podului Thor.
III. Aventurile omului-maimuță.
IV. Vampirul din Sussex.
V. Aventura celor trei Garrideb.
VI. Un client ilustru.
VII. Aventură în casa cu trei frontoane.
VIII. Aventura soldatului alb ca varul.
IX. Coama leului.
X. Povestea bătrânului fabricant de vopsea.
XI. Aventura chiriaşei cu văl.
XII. Aventuri pe domeniul Shoscombe.

I. Cazul diamantului Mazarin.

Capitolul I.

Doctorul Waston constată că e foarte plăcut să se găsească din nou în biroul lui Sherlock Holmes, unde îşi au începutul atât de multe aventuri neobişnuite. Se uită în jur, la fiecare lucru care se afla în încăpere, şi-n cele din urmă, ochii îi reveniră la figura luminoasă şi zâmbitoare a lui Billy, băiatul atât de tânăr şi de

ARTHUR CONAN DOYLE

Arhiva lui Sherlock Holmes

CUPRINS:

I. Cazul diamantului Mazarin.
II. Problema podului Thor.
III. Aventurile omului-maimuţă.
IV. Vampirul din Sussex.
V. Aventura celor trei Garrideb.
VI. Un client ilustru.
VII. Aventură în casa cu trei frontoane.
VIII. Aventura soldatului alb ca varul.
IX. Coama leului.
X. Povestea bătrânului fabricant de vopsea.
XI. Aventura chiriaşei cu văl.
XII. Aventuri pe domeniul Shoscombe.

I. Cazul diamantului Mazarin.

Capitolul I.

Doctorul Waston constată că e foarte plăcut să se găsească din nou în biroul lui Sherlock Holmes, unde îşi au începutul atât de multe aventuri neobişnuite. Se uită în jur, la fiecare lucru care se afla în încăpere, şi-n cele din urmă, ochii îi reveniră la figura luminoasă şi zâmbitoare a lui Billy, băiatul atât de tânăr şi de inteligent, care-1 ajuta pe Holmes să uite că era singur pe lume.

— Pare să nu se fi schimbat nimic pe aici, Billy. Şi nici tu nu te-ai schimbat. Sper să poţi spune acelaşi lucru şi despre Holmes?

Billy aruncă o privire îngrijorată către uşa închisă a dormitorului.

— Cred că doarme, spuse el.

Era o frumoasă zi de vară şi ceasul bătea doar ora şapte seara, dar Dr. Watson nu fu surprins să audă că prietenul său este în pat. Zi sau noapte, era acelaşi lucru pentru Sherlock Holmes, când lucra la un caz dificil.

— Înseamnă că lucrează la un caz? îl întrebă pe Billy.

— Da, domnule, munceşte foarte mult; mă tem pentru sănătatea lui. Nu mănâncă nimic şi slăbeşte pe zi ce trece.

Doamna Hudson l-a întrebat „Când veţi servi cina, domnule'Holmes?" şi el a răspuns „La 7,30, poimâine." Ieri a fost plecat toată ziua, îmbrăcat ca un muncitor sărac. Azi, ca o bătrână… Billy se îndreptă către un scaun aflat într-un colţ mai întunecos al camerei, luă o pălărie veche şi i-o arătă lui Watson. Aceasta face parte din îmbrăcămintea bătrânei. Sunt sigur că urmăreşte pe cineva.

— Ai vreo idee ce reprezintă acest caz?

— Vă voi spune, domnule, dar nu mai trebuie să afle altcineva, începu Billy să vorbească încet, cu voce joasă. Este cazul diamantului coroanei.

— Care? Diamantul de o sută de mii de lire, luat de la Muzeul Naţional?

— Da, domnule. Se încearcă regăsirea lui. Primul Ministru însuşi a venit să vorbească personal cu domnul Holmes. Domnul Holmes a fost foarte amabil cu el; i-a promis că va face tot ce-i stă în putinţă.

— Ei bine, să sperăm că va reuşi. Dar, Billy, spune-mi, de ce aţi pus o draperie la fereastră?

Billy se îndreptă spre fereastră şi trase draperia într-o parte. Dr. Watson a fost foarte surprins să vadă că între draperie şi fereastră, într-un fotoliu mare, se află o marionetă având figura lui Sherlock Holmes şi care era îmbrăcată cu hainele lui.

— Asta poate G văzută din stradă şi din casa de peste drum, a spus Billy; se apropie de fereastră: Uitaţi-vă, acum

este cineva la fereastra acelei case.

Watson făcu un pas înainte, dar chiar în acel moment uşa dormitorului se deschise; i Holmes intră în încăpere. Fără să spună un cuvânt, veni repede spre fereastră, îl împinse pe Billy deoparte; i trase draperia la loc.

— Billy, eşti nebun! strigă el la băiatul care rămase speriat. Ţi-am spus să nu atingi draperia asta. Viaţa ta este în pericol, ori de câte ori te apropii de fereastră! … Se întoarse apoi către Watson: Watson, bătrâne, ce bine îmi pare să te văd din nou aici.

Îşi strânseră mâinile.

— Şezi, omule, nu te-am mai văzut de o sută de ani.

— Despre ce pericol e vorba? întrebă Watson, pe când se aşează.

— Viaţa mea este în pericol, răspunse Holmes. Cineva vrea să mă omoare.

— Desigur, glumeşti!

— Ţi se pare o glumă? Cred că am suficient umor, ca să mă gândesc la o glumă mai bună decât asta. Nu, nu, nu glumesc şi, dacă se întâmplă, vreau ca tu să te duci la poliţie şi să le spui numele şi adresa criminalului. El îşi spune contele Negretto Sylvius – notează – contele Sylvius, 136 Moorside Gardens.

Pe chipul cinstit a lui Watson se putea citi îngrijorarea în timp ce-şi privea prietenul.

— Dacă ştii numele şi adresa făptaşului, întrebă el, de ce nu te duci la poliţie să le spui să-l aresteze?

— Pot, Watson, şi el ştie asta şi-i este teamă de mine.

— Atunci, de ce nu o faci?

— Pentru că nu ştiu unde este diamantul

— O! Mi-a spus Billy, diamantul coroanei.

— Da, marele diamant galben al coroaneI. Într-adevăr, ştiu care sunt făptaşii, pot să-i prind când vreau, dar asta nu mă ajută să obţin diamantul.

— Şi unul dintre aceştia este contele Sylvius?

— Da, şi el este rechinul. Celălalt este Sam Merton, boxerul. Acesta este doar un peşte, nu un rechin; este un fel de servitor al contelui.

— Unde este acest conte Sylvius acum?

— Locuieşte în casa aceea de peste drum. Acum se aşează la fereastră şi se uită la marioneta din fereastra mea. Crede că se uită la mine şi sunt sigur că se gândeşte să mă omoare… Da, Billy, ce este? îl întrebă Sherlock pe băiatul, care apăruse în uşă.

— Un domn vrea să vă vadă, domnule. Spune că se numeşte Sylvius, contele Sylvius.

— Omul nostru, spuse Holmes, văd că nu este un laş. Are destul curaj să vină aici, deşi ştie că sunt duşmanul lui. Ce să fac, Watson?

— Cheamă poliţia.

— Poate, poate… Dar nu încă. Uită-te, te rog, pe fereastră, şi spune-mi dacă vezi pe cineva, pe stradă, care se uită la uşa casei mele.

Watson se uită cu atenţie şi zise:

— Da, un om voinic cu o figură neplăcută.

— Ăsta e Sam Merton, buldogul contelui. Billy, îl introduci pe conte în această încăpere, când voi suna clopoţelul. Eu nu voi fi în cameră, dar asta nu schimbă situaţia.

Când s-a închis uşa, Watson s-a întors către Holmes:

— Însă, asta este pur şi simplu imposibil! Omul este periculos. De unde ştii că el n-a venit aici să te ucidă?

— Poate că da.

— Voi sta aici cu tine.

— Dragul meu, vei fi pur şi simplu în apropiere.

— Dar nu te pot lăsa singur cu el!

— Ba, poţi, Watson. Şi o vei face, pentru că sunt sigur că mă vei ajuta să joc până la capăt. Omul ăsta a venit fiindcă a vrut, dar va sta aici fiindcă vreau eu. Holmes şi-a scos carneţelul şi a scris câteva cuvinte: Du asta la poliţie, la căpitanul Parsons, şi întoarce-te cu câţiva oameni. Va urma arestarea contelui.

— O voi face cu plăcere!

— Înainte de-a te întoarce, sper să aflu unde este diamantul.

El a atins clopoţelul. Cred că ne vom duce în dormitor. Vreau să-mi văd rechinul, dar vreau ca el să nu mă vadă încă. Există o uşă din dormitor, care dă spre stradă, aşa că te poţi duce la poliţie pe acolo.

Capitolul II.

Nu era nimeni în încăpere când Billy a intrat un minut mai târziu cu contele Sylvius, un bărbat masiv cu un nas lung deasupra unei guri cu buze subţiri. Când uşa s-a deschis în spatele lui, s-a uitat repede împrejur prin cameră; ochii i-au căzut pe figura pe care o putea zări prin draperia subţire şezând pe fotoliu, în faţa ferestrei; pe chipul lui s-a zărit o speranţă teribilă. El a încercat să se mişte foarte încet prin cameră ridicându-şi bastonul greu, pe când se apropia de fotoliU. În ultimul moment a fost oprit de o voce rece şi ironică, care venea de dincolo de uşa deschisă a dormitorului.

— Nu-mi strica marioneta, conte! M-a costat zece lire.

Ucigaşul s-a întors şi ochii îi erau larg deschişi, foarte surprinşi. A făcut un pas înainte, ridicându-şi din nou bastonul greu; dar era ceva în ochii de culoare gri rece ai lui Holmes, care l-a obligat să-şi lase mâna în jos.

— Pune-ţi pălăria şi bastonul pe masă, te rog. Mulţumesc! Poate ai vrea să pui şi revolverul pe masă? Nu? Foarte bine, cum vrei. Mă bucur că te-ai hotărât să-mi faci o vizită; ţineam foarte mult să stau câteva minute de vorbă cu dumneata.

Vorbele atât de plăcute ale lui Holmes nu l-au făcut pe conte să-şi îmblânzească privirea înfuriată.

— Şi eu vreau să schimb câteva cuvinte cu tine, Holmes, spuse el, înţepat. Recunosc că am avut intenţia să te atac chiar acum.

— Dar, de ce? întrebă Holmes.

— Pentru că îmi stai în cale. Pentru că oamenii tăi mă urmăresc.

— O, nu, domnule, spuse Holmes. N-am nici un om, dacă vrei să-i spui aşa.

Contele râse.

— Crezi că sunt copil? Pot vedea la fel de bine ca şi tine. Ieri, oriunde m-am dus, în spatele meu era un muncitor. Iar azi, o bătrână.

Holmes râse:

— Îţi mulţumesc pentru compliment. Vreau să cred că sunt un actor bun.

— Tu erai… tu însuţi?

Holmes zâmbi.

— Poţi vedea pălăria bătrânei pe scaun.

Contele se uită repede la scaun.

— N-am ştiut, spuse. Eşti norocos. Deci nu erau oamenii tăi, ci tu însuţi. Recunoşti că m-ai urmărit. De ce?

— Eşti bine cunoscut ca sportiv, conte. Ai făcut multe călătorii în Africa, să vânezi lei. De ce?

— De ce? Simplu; îmi place sportul – pericolul!

— Şi, desigur, pentru a elibera ţara de animale rele şi periculoase?

— Desigur!

— Ai răspuns la propria ta întrebare. Ştii de ce te-am urmărit.

Contele a sărit în picioare şi a dus mâna la buzunar.

— Stai jos, domnule, stai jos! Există un alt răspuns mai important. Vreau acel diamant!

Contele s-a aşezat cu un zâmbet dezagreabil:

— Nu înţeleg ce vrei să insinuezi.

— Nu-i nici o insinuare. Ştii că te-am urmărit, pentru că am vrut să obţin diamantul. Ai venit aici, ca să afli ce ştiu. Şi dacă ştiu prea mult, te-ai hotărât să mă ucizi. Ei bine, îţi pot spune că ştiu totul, în afară de un singur lucru.

— Da? Dă-mi voie să te întreb care este acel lucru?

— Nu ştiu unde este diamantul coroanei.

— Şi cum îţi pot spune eu unde este?
— Poţi şi-mi vei spune! îţi pot ghici gândurile, pot vedea tot ce este în mintea ta.
— Atunci, desigur, vezi unde este diamantul.
Holmes râse:
— Deci ştii unde este. Trebuie să recunoşti!
— Nu recunosc nimic.
Holmes se duse spre biroul său, îl deschise şi scoase un mic carneţel maroniu.
— Ştii ce am în acest carneţel?
— Nu, domnule, nu ştiu.
— Pe dumneata!
— Pe mine?
— Da, domnule, pe dumneata! Dumneata eşti aici, cu fiecare moment al vieţii dumitale criminale şi periculoase!
— Fii atent, Holmes! strigă contele, cu ochii numai flăcări. Fii atent! Nu te voi asculta la nesfârşit!
— Totul este aici, conte. Adevărul despre moartea bătrânei doamne Harold, care ţi-a lăsat toţi banii şi pe care i-ai pierdut jucându-i la cărţi.
— Visezi!
— Şi toată povestea vieţii domnişoarei Minnie Warrender.
— Nu poţi dovedi că am avut vrŁo legătură cu ea.
— Aici se găsesc mai multe – mult mai multe. De exemplu, despre aurul care a dispărut din tren, după plecarea din Paris pe data de 13 februarie…
— Nici măcar nu am fost în acel tren. De data asta greşeşti!
— Atunci am dreptate în privinţa cclorlalte.
— Vorbeşti prea mult! Ce vrei să spui despre diamant, diamantul coroanei?
— Încetişor, conte, nu te grăbi! Trebuie să-mi spui ce şti tu; trebuie să-ţi arăt că ştiu totul despre tine şi Sam Merton, câinele tău de pază.
— Aiurea!

— Îl cunosc pe şoferul de taxi care te-a dus la muzeu, îl cunosc pe şoferul care te-a dus la locuinţa lui Mickey Sanders. Ştiu că Mickey Sanders a refuzat să taie diamantul pentru tine. Mickey a povestit totul la poliţie. Ai pierdut jocul, conte!

Faţa întunecată a contelui se înroşi de furie. Din ochii lui scăpărau flăcări, gura era deschisă, dar nu putea articula o vorbă.

— Vezi, conte, ce valoroase sunt cărţile mele, a continuat Holmes. Le-am pus pe toate pe masă. Dar există o carte pe care o am încă – cea mai importantă carte. Nu ştiu unde este diamantul.

— Şi nu vei şti niciodată!

— Nu? Uite care este situaţia, conte. Tu vei fi băgat în închisoare pentru 20 de ani. Şi Sam Merton împreună cu tinp. Ce faceţi voi cu diamantul? Mai nimic. Dar probabil te pot ajuta: N-am nevoie nici de tine, nici de Sam Merton; am nevoie de diamant. Dacă mi-1 dai, voi arde acest carneţel şi nimeni nu va şti vreodată de acest caz sau de vreunul dintre celelalte care sunt notate mc. Este singura ta şansă, conte. Profită, nu fii prost!

— Şi dacă refuz?

— Dacă nu obţinem diamantul, te vom lua pe tine, conte. Alege.

Holmes a atins clopoţelul de la biroul său şi Billy a apărut în uşă.

— Cred, conte, că trebuie să-l rugăm pe prietenul tău, Sam Merton, să participe la şedinţa noastră. El are dreptul de a hotărî. Billy, vei vedea un bărbat solid şi dezagreabil lângă uşa din faţă. Spune-i să vină sus, te rog.

— Şi dacă nu vrea să vină, domnule?

— O, să nu-1 bruschezi, Billy, să nu-i faci nici un rău. Dacă îi vei spune că vrea să-l vadă contele Sylvius, sunt sigur că va veni.

De îndată ce Billy a ieşit, contele s-a ridicat în picioare şi mâna i s-a îndreptat spre buzunar. Dar, din nou, privirea de

gheaţă a lui Holmes îl opri.

— Nu atinge revolverul, conte! spuse Holmes, cu vocea calmă. Chiar dacă-ţi las timp să-l scoţi din buzunar, este prea periculos să-l foloseşti. Casa asta este plină de oameni şi un revolver face atâta zgomot! O! Cred că aud paşii uşori ai prietenului nostru, Sam Merton… Bună ziua, domnule Merton. Mă tem că nu era foarte interesant să aştepţi atât de mult în stradă.

Boxerul, un tânăr solid cu ochi fără nici o culoare, îşi plimbă privirea de la Holmes la prietenul său, încercând să înţeleagă situaţia.

— S-a întâmplat ceva, conte? întreabă el.

Contele nu spuse nimic şi atunci vorbi Holmes în locul lui:

— Dă-mi voie să-ţi explic, domnule Merton. Aţi pierdut jocul.

Sam Merton continuă să i se adreseze contelui Sylvius:

— Omul ăsta încearcă să glumească?

Holmes îi răspunse din nou.

— Nu, Sam, nu încerc să glumesc şi curând vei vedea că nu-i nimic hilar aici. Conte Sylvius, îi poţi explica totul prietenului tău. Mă voi duce în dormitor să exersez câteva minute la vioară şi apoi mă voi întoarce să aflu răspunsul. Sunt sigur că n-ai uitat întrebarea la care amândoi trebuie să hotărâţi răspunsul: voi sau diamantul.

Holmes s-a întors şi s-a îndreptat spre dormitor, luându-şi în drum şi vioara din colţul ei. Un minut mai târziu, cei doi oameni din birou au auzit, prin uşa închisă, sunetele viorii.

Capitolul III

— Vorbea despre diamant, îi spuse Merton contelui. Ce ştie el despre diamant?

— Ştie prea mult! Mickey Sanders a vorbit!

— Da?! îl voi învăţa să tacă! îi voi sparge capul pentru treaba asta!

— N-o să ne ajute. Trebuie să hotărâm ce avem de făcut.

— Numai o clipă! spuse Sam Merton. Se îndreptă spre uşa dormitorului şi-şi lipi urechea de ea. Sper că nu ascultă?

— Cântă la vioară. Cum poate să şi asculte în acelaşi timp?

— Adevărat. Dar poate este cineva în spatele draperiei…

Sam s-a dus să se uite şi s-a dat înapoi când a văzut figura din fotoliu.

— Nu te speria, a spus contele. Este numai o marionetă. Nu te mai plimba de colo-colo! Nu avem mult timp şi trebuie să ne hotărâm. Ne poate băga în închisoare, dacă nu-i dăm diamantul.

— Ce? Să-i dăm o sută de mii de lire?

— Diamantul, sau pe noi. Aşa a spus.

Merton îşi trecu mâna prin păr şi se gândi: „E singur în cameră. De ce nu l-am lichida? Suntem doi contra unu". Contele dădu din cap. „Nu vom ieşi din casă. In plus, sunt sigur că a anunţat deja poliţia. Ce-i asta?" Se auzi un mic zgomot care părea că vine prin fereastră. Cei doi se năpustiră spre draperie; acolo, nimeni. Nu se găsea nimeni în cameră, cu excepţia lor şi a figurii stranii din fotoliu.

— O fi fost ceva pe stradă, spuse Merton. Acum, conte, va trebui să găseşti o modalitte să ieşim din situaţie. Eu o să lucrez cu mâinile, iar tu cu mintea.

— Mă gândesc şi,., cred că am un plan. Diamantul este aici, în buzunarul meu secret. Seddar îl spoate scoate din Anglia în seara asta şi-l poate taie în patru la Amsterdam, înainte de duminică.

— Dar geanta specială nu este gata!

— Va trebui să plcce fără ea. Pur şi simplu va duce diamantul în buzunar; nu mai avem timp de altceva. Şi îmi voi bate joc de acest HolmeS. Îi voi spune că diamantul este la Liverpool şi-i voi promite că i-1 voi aducE. În timp ce Holmes va fi pe drum spre Liverpool, diamantul va ajunge în Olanda şi noi ne vom plimba pe apa cea albastră. Ce muzică! Urăsc sunetul viorii! Vino la fereastră, unde nu ne poate vedea nimeni prin gaura cheii.

— Mă surprinde că nu ţi-e teamă să porţi acest diamant mare la tine.

— Unde poţi găsi un loc mai bun? Dacă l-am putut scoate din muzeu, crezi că altcineva nu l-ar putea scoate din casa mea? … Priveşte, nu este o frumuseţe?!

Contele ţinea diamantul, sus, în luminĂ. În acelaşi moment, Holmes, care şedea în fotoliu în locul marionetei, sări în picioare şi-l înhăţĂ. Îl ţinea în mâna stângă, iar în dreapta îi apăru un revolver. Cei doi criminali se dădură înapoi, prea surprinşi pentru a vorbi. Până să-şi revină ei, Holmes sună clopoţelul.

— Atenţie, domnilor, atenţie, vă rog! S-a terminat, nu mai puteţi face nimic. Poliţia se află la uşa dinspre stradă.

Contele părea prea uimit pentru a se înfuria.

— Ce…cum naiba ai putut…?”

— Sunteţi surprinşi, este foarte normal. Nu ştiai, conte, că există o a doua uşă care dă din dormitorul meu, aici, în spatele draperiei. Am făcut puţin zgomot în momentul în care am luat marioneta din fotoliu şi voi aţi auzit. Dar am avut noroc; ai crezut că zgomotul venise din stradă. Aşa că tot ce aveam de făcut era să stau aici liniştit şi să ascult conversaţia voastră atât de amuzantă.

— Eşti dracu în carne şi oase, Holmes! spuse contele.

— Încerc să fiu ca el, uneori, răspunse Holmes.

Mintea înceată a lui Sam Merton de-abia începea să înţeleagă situaţiA. În cele din urmă, îi reveni graiul, când se auziră paşi grei apropiindu-se de uşa biroului.

— Cine cânta la acea blestemată de vioară? întrebă el. O aud şi acum.

— Ai dreptate, răspunse Holmes. Las-o să cânte! Gramofoanele astea sunt o invenţie minunată!

Uşa se deschise, o ţinea Watson, în timp ce un poliţist intră în cameră şi-i înşfăcă pe cei doi criminali, dezarmându-i. Câteva minute mai târziu, după ce toţi plecară, Watson şi Billy (care fusese, desigur, de faţă) începură să vorbească, fireşte, cu mare admiraţie despre noua izbândă a prietenului lor; dar Sherlock Holmes îi opri.

— Vorbe, spuse el, reuşesc să potolesc curiozitatea omului, dar nu şi nevoia de mâncare. I-am spus doamnei Hudson că azi vom cina la şapte şi jumătate. Şi acum este chiar şapte şi jumătate, sunt sigur că are ceva special pentru noi. Billy, te rog du-te şi spune-i doamnei Hudson că, dacă cina noastră este gata, şi noi suntem gata să luăm loc în jurul mesei.

VI. Un client ilustru

— De-acum încolo nu mai poate face rău nimănui.

Acesta a fost comentariul lui Sherlock Holmes când i-am cerut permisiunea – cred că era pentru a zecea oară – de a publica întâmplarea ce urmează.

Şi iată cum am obţinut-o: Holmes avea, ca şi mine, de altfel, o adevărată slăbiciune pentru baia turcească. În atmosfera aceea fierbinte, îmbibată de vaporii străvezii, prietenul meu era mai blând, mai puţin încăpăţânat. La etajul superior al clădirii din Northumberland Avenue, una din băile noastre preferate, se află un colţişor ferit în care îşi au locul două canapele gemene; Holmes şi cu mine şedeam pe ele în ziua de 3 septembrie 1902, dată la care începe povestirea mea.

Tocmai îl întrebasem ce mai era interesant la ordinea zilei; în loc de răspuns, prietenul meu îşi scoase braţul uscăţiv, dar puternic, de sub cearceaful lung care-l acoperea şi, scotocind în buzunarul hainei agăţată alături de el, îmi întinse un plic.

— S-ar putea să fie vorba de o chestiune de viaţă sau de moarte. Nu ştiu însă nimic precis despre conţinutul acestui mesaj.

Plicul provenea de la Clubul Carlton şi purta dala poştei din seara precedentă. Textul era următorul:

— Sir James Damery îşi prezintă omagiile domnului Sherlock Holmes şi va veni la domnia sa mâine la orele patru şi jumătate. Sir James îşi ia permisiunea de a preciza că afacerea pentru care doreşte să îl cunoască pe domnul Holmes este foarte delicată şi în acelaşi timp deosebit de importantă. El speră că domnul Holmes va binevoi să-l

primească, confirmând telefonic acordul său la Carlton Club.

— Bineînţeles că am acceptat, îmi spuse Holmes când i-am înapoiat mesajul. Ştii ceva despre acest Damery?

— Doar faptul că numele lui deschide orice uşă în înalta societate.

— Eu pot să-ţi spun ceva mai mult. E un om care se pricepe ca nimeni altul să medieze acele afaceri delicate despre care ziarele nu vorbesc. Îţi aduci aminte, fără îndoială, tratativele cu Sir George Lewis în problema testamentului Hammerford. Este un om de lume, înzestrat din naştere pentru diplomaţie. Sunt obligat deci să cred că nu-i vorba de o glumă şi că are efectiv nevoie de ajutorul nostru.

— Ai spus: „al nostru”?

— Desigur, dacă vei accepta, Watson.

— Voi fi deosebit de onorat!

— Ştii deci ora: patru şi jumătate.

La vremea aceea locuiam într-un apartament pe Queen Anne street, dar am ajuns la Holmes, în Baker street, înainte de ora convenită.

Valetul ne-a anunţat sosirea lui James Damery exact la ora stabilită. Mai trebuie să descriu oare personajul? Toată lumea îşi aminteşte, cu siguranţă, de omul acela cumsecade, puţin snob, de faţa sa mereu rasă proaspăt şi mai ales, de vocea lui catifelată, plăcută. Ochii albaştri îi străluceau de sinceritate, buna dispoziţie era întipărită în jurul buzelor surâzătoare şi foarte mobile.

Pălăria de culoare deschisă, redingota neagră, toate detaliile costumului său, de la perla ce lucea stins pe cravata de mătase grea, la ghetrele în culoarea lavandei, vorbeau despre grija meticuloasă cu care acest gentleman îşi alegea îmbrăcămintea care-i adusese o binemeritată celebritate.

Mica încăpere era efectiv dominată de prezenţa acestui adevărat aristocrat.

— Evident, mă aşteptam să-l reîntâlnesc pe doctorul Watson! spuse el înclinându-şi capul cu deosebită curtoazie. Colaborarea lui ne poate fi cu adevărat de folos, pentru că avem de-a face în această împrejurare, domnule Holmes, cu un om care nu se dă înapoi de la nimic, nici de la violenţă. Cred că nu există în toată Europa un individ mai periculos.

— Am avut mai mulţi adversari, cărora li se potrivea acest calificativ măgulitor, răspunse Holmes surâzând. Fumaţi? Scu-zaţi-mă, dar îmi voi aprinde pipa. Dacă omul dumneavoastră este mai periculos decât Moriarty sau colonelul Sebastian Mo-rau va trebui să mi-l prezentaţi neapărat. Vă pot întreba care este numele lui?

— Aţi auzit vreodată vorbindu-se despre baronul Gruner?

— Asasinul austriac?

Sir James Damery îşi scoase mănuşile şi începu să râdă.

— Nu există nici o posibilitate de a vă surprinde, domnule Holmes! Minunat! Deci, ştiaţi deja că este un asasin?

— Este meseria mea să urmăresc în detaliu anchetele criminale de pe continent! S-ar mai putea îndoi cineva, după întâmplările de la Praga, de vinovăţia acestui individ? Doar moartea – suspectă – a martorului l-a salvat! Sunt atât de convins că şi-a omorât soţia în acel aşa zis „accident”, de parcă aş fi văzut scena cu propriii mei ochi. Ştiam, de asemenea, că omul se află acum în Anglia şi că-mi va da de lucru, acum sau mai târziu. Ei bine, de ce s-a mai făcut vinovat baronul Gruner? îmi place să cred că nu despre vechea tragedie este vorba…

— Nicidecum; avem de-a face cu ceva mai grav. A răzbuna o crimă este ceva firesc, a preveni un asasinat mi se pare însă cu mult mai important. Este îngrozitor, domnule Holmes, să asişti la pregătirea unui eveniment înspăimântător, a unei grozăvii, să ştii cu precizie tot ce se va întâmpla şi să fii în acelaşi timp incapabil de a acţiona. Se poate afla o fiinţă omenească într-o situaţie mai oribilă?

— Cu greu.

— Atunci, pot să înţeleg că veţi accepta propunerea clientului pe care îl reprezint?

— Nu înţelesesem că sunteţi doar un intermediar. Cine este principalul interesat?

— Domnule Holmes, iată-mă nevoit să vă cer permisiunea de a nu insista asupra acestui subiect. Este aproape obligatoriu să-l pot asigura pe clientul meu că numele său, apreciat şi stimat, nu va fi amestecat în afacere. Motivele sunt absolut onorabile şi cavalereşti; el preferă totuşi să rămână necunoscut. Este inutil, cred, să vă precizez că veţi avea onorariile pe care le credeţi de cuviinţă. Sunt sigur că numele clientului dumneavoastră nu vă interesează…

— Regret, îl întrerupse Holmes. Obişnuiesc să intru pe firul unui mister de la un capăt al lui. Cu taine şi la început şi la sfârşit este mult prea complicat. Aşa că, sir James, sunt obligat să vă refuz propunerea.

Vizitatorul nostru era profund tulburat. Faţa lui se întunecase de-a binelea.

— Domnule Holmes! Mă puneţi în faţa unei dileme grave, pentru că nu mă îndoiesc nici o clipă că aţi fi deosebit de mândru să luaţi cazul acesta în mâini, dacă vă voi furniza toate elementele; în acelaşi timp, o promisiune mă împiedică să vi-l dezvălui pe unul dintre ele. Pot, cel puţin, să vă povestesc tot ceea ce îmi este permis?

— Cum doriţi, nu am nimic împotrivă, bineînţeles dacă aceasta nu mă angajează cu nimic.

— Fie. Primul punct: aţi auzit de generalul Merville?

— Celebrul şef militar? Da.

— El are o fiică: pe Violet de Merville, tânără, bogată, frumoasă, minunată din toate punctele de vedere. Pe această domnişoară, adorabilă şi naivă, încercăm să o salvăm din ghearele unui monstru.

— Trebuie să înţeleg că baronul Gruner are o influenţă asupra ei?

— Cea mai importantă, când este vorba de o femeie: dragostea. El este, aşa cum ştiţi, un bărbat de o

extraordinară frumuseţe, are maniere fascinante, o voce blândă, aerul romantic şi misterios care place atât de mult tinerelor fete. Se spune că nu i-a rezistat mei o reprezentantă a sexului frumos.

— Cum a ajuns un astfel de exemplar în preajma domnişoarei de Merville?

— S-au întâlnit pur şi simplu, într-o croazieră pe Mediterana. Deşi aleşi cu grijă, unii pasageri au înşelat vigilenţa organizatorilor. Şi trebuie să ţinem seama şi de sumele uriaşe plătite pentru călătorie. Nemernicul de baron s-a ocupat atât de convingător de tânăra domnişoară, încât biata de ea a fost înfrântă aproape fără rezistenţă. Ar fi puţin spus că-l iubeşte. Este obsedată, pur şi simplu, de persoana lui. S-a încercat totul pentru a o vindeca; zadarnic! Nunta este programată pentru luna viitoare. Fiind majoră şi având o voinţă de fier, fata nu poate fi împiedicată de la acest pas.

— Cunoaşte ea, oare, episodul austriac?

— Ticălosul i-a povestit toate scandalurile din trecutul său, dar într-un fel care-l prezintă victima inocentă a împrejurărilor. Ea acceptă, desigur, numai versiunea lui, pe ceilalţi nici nu vrea să-i asculte.

— Dumnezeule! Dar spuneţi-mi: aţi lăsat din greşeală să vă scape numele clientului dumneavoastră? Este într-adevăr vorba de generalul Merville?

Vizitatorul nostru se foi pe scaunul său.

— Aş putea să vă răspund afirmativ, domnule Holmes, dar aş minţi. Generalul este redus la tăcere. Această întâmplare l-a distrus. Calmul său proverbial, demonstrat nu o dată pe câmpul de bătaie, a rămas doar o amintire; generalul s-a transformat într-un bătrân sleit de puteri, incapabil să lupte cu forţa şi neruşinarea escrocului austriac. Clientul meu este un bătrân prieten intim al generalului şi care a manifestat dintotdeauna o grijă părintească faţă de tânăra copilă, încă de la naşterea ei. La sugestia sa am venit să vă caut, dar cu condiţia ca numele lui să nu apară vreodată în

lumina acestei afaceri. Nu mă îndoiesc, domnule Holmes, că puterea dumneavoastră de deducţie va identifica cu uşurinţă numele clientului meu, dar trebuie să vă cer cuvântul că incognito-ul său nu va fi niciodată trădat.

Figura lui Holmes se lumină de un zâmbet maliţios.

— Cred că pot promite, zise el. Problema dumneavoastră mă interesează şi sunt dispus să mă ocup de ea. Unde pot lua legătura cu dumneavoastră?

— Pot fi oricând găsit prin intermediul Clubului. În caz de urgenţă iată numărul meu personal: XX-31.

Holmes îl notă conştiincios şi rămase aşezat, cu zâmbetul pe buze; ţinea încă pe genunchi carnetul de notiţe deschis. „Adresa actuală a baronului, vă rog”, ceru el.

— Vernon Lodge, lângă Kingston. Este o casă foarte mare. Individul a avut noroc în speculaţiile financiare, unele destul de dubioase, dar acum este bogat şi aceasta îl face şi mai periculos.

— Se află la Londra, în acest moment?

— Da.

— În afară de cele pe care mi le-aţi spus, îmi mai puteţi da şi alte amănunte despre el?

— Este un risipitor. Fanatic după cai. Un timp a jucat polo la Hurlingham, dar după întâmplarea din Praga a părăsit sportul. Colecţionează cărţi şi tablouri. Are un gust artistic desăvârşit. Este considerat o autoritate în materie de porţelanuri chinezeşti, a scris şi o carte despre acest subiect.

— Spirit complex! exclamă Holmes. Aidoma marilor criminali. Bătrânul meu prieten Charlie Peaceera un virtuoz al viorii. Mainwright era şi el un artist. Aş mai putea cita şi alte nume. Ei bine, sir James, anunţaţi-l pe clientul dumneavoastră că preiau cazul baronului Gruner. Sper că vom descoperi mijlocul prin care să lămurim decent această afacere.

După plecarea vizitatorului nostru, Holmes rămase cufundat în meditaţie, făcându-mă să cred că uitase, pur şi

simplu, de prezenţa mea. Şi-a revenit însă la un moment dat.

— Ei, Watson, ce e nou?

— M-aş fi aşteptat să mergi de îndată să o vezi pe tânăra fată.

— Dragul meu Watson, dacă imaginea propriului ei tată doborât de durere nu reuşeşte să o impresioneze, ce şanse aş avea eu, un necunoscut oarecare? Şi totuşi, dacă toate celelalte metode dau greş, va trebui să mă hotărăsc într-un fel. O să începem dintr-altă parte. Cred că Shinwell Johnson m-ar putea ajuta primul.

Nu am avut până acum ocazia să pomenesc numele lui Shinwell Johnson, pentru că nu am povestit încă nimic despre întâmplările mai recente ale carierei prietenului meu. Johnson, regret că trebuie să o spun, a debutat în viaţă printr-o condamnare la Parkhurst. După care s-a asociat cu Holmes! A fost un timp agentul său în lumea interlopă a Londrei, oferindu-i informaţii ce s-au dovedit a fi extrem de importante. Dacă ar fi făcut-o pentru poliţie, tipul ar fi fost rapid demascat; implicându-se însă în cazuri care nu ajungeau niciodată direct în faţa tribunalelor, vechii săi tovarăşi nu-i cunoşteau noile îndeletniciri. Precedat de cartea de vizită a condamnării sale, pătrundea în orice night-club, în oricare cerc, iar creierul lui fecund, dublat de un simţ înnăscut al observaţiei, îl transformaseră într-o sursă de informaţii ideală. La el se gândise, deci, Holmes.

Mi-a fost imposibil să urmăresc direct toate demersurile întreprinse de prietenul meu, pentru că aveam, la rândul meu, misiunile mele. Holmes îmi fixă pentru seara următoare o întâlnire la Simpson, unde, aşezat comod în faţa unei ferestre deschise, mi-a dat câteva veşti noi.

— Johnson a plecat la vânătoare, zise el. Îmi va aduce, poate, câteva târâturi scoase din colţurile cele mai întunecate ale lumii interlope, dar asta e; acolo, printre rădăcinile adânci ale crimei, trebuie să scotocim pentru a pătrunde în tainele acestui om de nimic.

— Dar, devreme ce domnişoara nu vrea să dea crezare nici realităţii însăşi, crezi că o nouă descoperire, fie ea făcută şi de tine, ar putea-o abate de la convingerile ei?

— Cine poate şti, Watson? Inima şi sufletul unei femei sunt enigme de nepătruns pentru un bărbat. O crimă poate fi iertată; o jignire, fie ea şi nesemnificativă, poate crea însă ruptura. Baronul Gruner mi-a spus…

— Ţi-a spus?!

— Oh! e adevărat, nu ţi-am spus ce planuri am. Ei bine, Watson, mie îmi place lupta dreaptă. Îmi place să-mi înfrunt direct adversarul şi să-i văd cu ochii mei reacţiile. După ce i-am dat instrucţiuni lui Johnson, am luat o trăsură şi m-am dus la Kingston, unde l-am găsit pe baron într-o dispoziţie extrem de favorabilă.

— Te-a recunoscut?

— Fără nici o greutate, deoarece i-am dat cartea mea de vizită. Este un tip rece ca gheaţa, cu voce suavă şi dulce, dar tot aşa de periculos ca o cobră. Are însă stofă, îl consider un adevărat aristocrat al crimei; te invită la o ceaşcă de ceai, rămânând în acelaşi timp neînduplecat ca moartea. Sunt încântat că l-am cunoscut.

— Spuneai că a fost amabil?

— Ca un motan care toarce văzând un şoarece apropiindu-se. Amabilitatea unor anume persoane este mai ucigătoare decât violenţa indivizilor fără educaţie. Felul în care m-a primit mi-a arătat-o din plin!

— Mi-am spus nu o dată că voi ajunge să vă întâlnesc, domnule Holmes!, a zis el. Aţi fost desigur angajat de generalul Merville pentru a împiedica căsătoria mea cu fiica sa, Violet; nu-i aşa?

I-am răspuns afirmativ.

— Dragul meu domn, a continuat el, nu veţi reuşi altceva decât să compromiteţi o reputaţie, care este de altfel binemeritată: a dumneavoastră. V-aţi înhămat la o treabă neplăcută, nu lipsită de pericole. Daţi-mi voie să vă dau un sfat amical: retrageţi-vă din combinaţie şi chiar imediat!

— Foarte ciudat, i-am răspuns. Acesta este exact sfatul pe care doream să vi-l dau eu însumi. Am un mare respect pentru mintea dumneavoastră, domnule baron, iar părerea pe care mi-am făcut-o despre personalitatea dumneavoastră nu mi l-a micşorat deloc. Să vorbim ca între bărbaţi. Nimeni nu doreşte să scormonească în trecutul dumneavoastră să vă facă greutăţi. Ce a fost, a fost; iar acum, din câte ştiu, duceţi o viaţă fără pată. Dar dacă veţi persevera în ideea acestei căsătorii, veţi reuşi să vă faceţi duşmani puternici, care nu se vor lăsa până nu vor obţine expulzarea dumneavoastră din Anglia. Merită oare deranjul? Veţi fi mult mai avantajat lăsând-o în pace pe tânăra persoană, căreia nu i-ar fi deloc plăcut să afle anume episoade ale trecutului dumneavoastră.

Baronul are câteva fire de păr sub nas, asemănătoare cu antenele unei insecte. Ele au început să tremure de plăcerea pe care spusele mele i-o provocau; răspunsul său a fost însoţit de un chicot amuzat.

— Iertaţi-mi veselia, domnule Holmes, îmi spuse el imediat. Dar este de-a dreptul comic să vă văd intrând în joc fără să cunoaşteţi nici măcar una dintre cărţile ce v-au fost date. Absolut nici o carte, domnule Holmes, nici măcar un atu, fíe el cât de mic!

— Ah, credeţi acest lucru?

— Bineînţeles. Daţi-mi voie să vă lămuresc. Cărţile mele sunt atât de bune încât îmi pot permite să joc deschis. Am avut deosebitul noroc de a dobândi totala încredere a acestei domnişoare. Mi-a acordat-o în pofida faptului că este la curent cu toate, absolut toate întâmplările nefericite din trecutul meu. Am avertizat-o, de asemenea, că anumiţi intriganţi, indivizi periculoşi (vă recunoaşteţi sper în aceste caracterizări, nu?) vor veni să-i povestească acele fapte şi am învăţat-o ce atitudine să ia în asemenea situaţii. Aţi auzit oare de sugestia posthipnotică, domnule Holmes? Ei bine, aveţi ocazia să o cunoaşteţi în plină desfăşurare, pentru că un om cu o personalitate puternică poate sugestiona pe

cineva fără a putea fi catalogat drept şarlatan. Ea este gata să vă primească; sunt convins că nu vă va refuza o întâlnire; fata este extrem de docilă, cu excepţia unui singur mic detaliu.

Ei bine, Watson, aveam clar impresia că nu mai era nimic de spus; m-am retras deci, cu toată demnitatea şi sobrietatea de care eram capabil; în momentul în care atingeam clanţa uşii, m-a oprit.

— Apropo, domnule Holmes! L-aţi cunoscut pe Le Brun, detectivul francez?

— Ştiţi ce i s-a întâmplat?

— Cred că a fost atacat de către câţiva nemernici în Montmartre şi că a rămas infirm pe viaţă.

— Foarte adevărat, domnule Holmes. Printr-o ciudată coincidenţă, tocmai se amestecase, cu o săptămână mai înainte, în afacerile mele. Să nu faceţi şi dumneavoastră aşa ceva, domnule Holmes! V-ar purta ghinion. Au mai încercat şi alţii, pe propria lor răspundere. Acesta este ultimul meu cuvânt: vedeţi-vă de treburile dumneavoastră; noapte bună!

Iată unde ne aflăm, Watson. Acum eşti la curent cu ultimele noutăţi.

— Tipul ăsta mi se pare chiar periculos.

— Extrem de periculos! Nu pot să sufăr lăudăroşenia, dar el face parte din categoria acelora care spun puţine şi fac multe.

— Şi e nevoie să te ocupi de el? Admiţând că se va căsători cu tânăra domnişoară, ce importanţă are?

— Pe lângă faptul că şi-a asasinat, indiscutabil, ultima soţie, este foarte important să nu o ia în căsătorie pe această copilă. Şi oricum avem un client! Dar să nu mai discutăm. După ce îţi vei termina cafeaua, ar fi foarte bine să vii cu mine acasă, pentru că năstruşnicul Shinwell va veni să-şi prezinte raportul.

Omul nostru se afla deja în Baker Street. Era un colos cu figură roşiatică, vulgar: ochii lui, de o vioiciune

nemaipomenită, constituiau singurul semn de spiritualitate în acel cap de brută. Fusese nevoit să pătrundă adânc în tranşeele lumii sale; lângă el, pe canapea, era aşezată o femeie tânără, slabă, a cărei figură palidă, patetică, era o oglindă vie a anilor cumpliţi petrecuţi în viciu.

— V-o prezint pe domnişoara Kitty Winter, spuse Shinwell Johnson, agitându-şi mâinile unsuroase. O să vă spună singură tot ce ştie. M-am pus pe treabă, domnule Holmes, la mai puţin de o oră de la primirea mesajului dumneavoastră.

— Nu-i greu să dai de mine, începu tânăra femeie. Oricine o poate face, în iad sau în Londra. Aşa şi cu Porky Shinwell. Suntem prieteni vechi, Porky, tu şi cu mine. Dar, la naiba, ştiu pe cineva care ar trebui să se ducă drept în iad, dacă mai există dreptate pe lume! Este omul de care vă ocupaţi, domnule Holmes.

Prietenul meu surise.

— Mă asociez urării dumneavoastră, domnişoară Winter!

— Dacă vă pot ajuta să-l trimiteţi acolo unde îi este locul, la dispoziţia dumneavoastră! spuse vizitatoarea noastră, animată subit de o energie sălbatică.

O ură grozavă fulgeră pe figura ei, iar ochii îi străluciră cu o intensitate aidoma cu aceea a privirii fiarelor turbate.

— Nu este nevoie să vă ocupaţi de trecutul meu, domnule Holmes. El nu prezintă interes. Am devenit ceea ce a făcut din mine Adelbert Gruner. Dacă l-aş putea aduce…

Femeia îşi agita frenetic mâinile.

— Oh! Dacă l-aş putea târî iar în prăpastia din care a plecat…

— Ştiţi despre ce este vorba?

— Porky Shinwell mi-a spus ceva. Tipul aleargă după o biată năroadă şi de data aceasta vrea să se căsătorească. Dumneavoastră doriţi să-i staţi împotrivă. Ştiţi probabil destule despre acest diavol pentru a împiedica o persoană cinstită să i se alăture.

— Ea şi-a pierdut judecata. Este îndrăgostita nebuneşte. Ştie totul despre el, dar nu ţine seama de nimic.

— Ştie despre asasinat?
— Da.
— Dumnezeule! Trebuie că are nervii tari!
— Crede că este vorba de calomnii.
— Nu puteţi să-i vârâţi nişte probe adevărate sub ochii ei de proastă?
— Dumneata ne-ai da o mină de ajutor să o facem?
— Dar nu sunt eu oare dovada în carne şi oase? Dacă aş apărea în faţa ei şi i-aş povesti cum s-a purtat cu mine…
— O să faci asta?
— Dacă o s-o fac? Dar, bineînţeles!
— Bine, merită să încercăm. Numai că el i-a mărturisit cea mai mare parte a păcatelor lui şi ea l-a iertat. Nu ştiu dacă fata ar mai accepta să o ia de la capăt.
— Îi voi demonstra că nu ştie chiar tot, spuse femeia. Am fost la curent cu două sau trei crime despre care nu s-au aflat prea multe. El îmi povestea cu vocea lui de catifea despre câte cineva, apoi, privindu-mă în ochi, îmi şoptea: „Este mort de o lună”. Nu vorbea numai ca să se afle în treabă! Dar eu nu dădeam nici o atenţie spuselor lui; înţelegeţi; îl iubeam! Tot ceea ce făcea îmi era drag, exact ca şi fata aceea nebună! Un singur lucru m-a întors pe dos. La naiba! fără limba aia a lui, mincinoasă, otrăvită, care explica totul şi te făcea să crezi că nimic nu are importanţă, l-aş fi părăsit în noaptea aceea! Avea o carte. O carte legată în piele maro, cu o încuietoare şi cu blazon pe copertă. Cred că băuse; altfel nu mi-ar fi arătat-o.
— Ce carte? …
— Vă spun, domnule Holmes, că individul ăsta colecţionează femei cu aceeaşi pasiune cu care un altul strânge fluturi sau insecte. A scris totul în cartea aceea. Instantanee, nume, detalii, totul! Este o carte obscenă, o carte pe care nici un bărbat, nici cei crescuţi în mocirlă, nu ar fi putut-o scrie. Dar ea există şi îi aparţine. „Sufletele pe care le-am distrus”. Ar fi putut să-i dea acest titlu dacă s-ar fi gândit. Dar vorbim degeaba, pentru că această carte nu

v-ar fi de folos, şi chiar dacă v-ar ajuta cu ceva, tot nu aţi putea pune mâna pe ea.

— Unde este?

— De unde să ştiu unde e? L-am părăsit pe Adelbert acum un an. Când eram cu el, ştiam unde o ţinea. În multe privinţe seamănă cu o pisică: e tot aşa de curat şi ordonat. S-ar putea să o ţină în mobila aceea veche din cabinetul de lucru. Cunoaşteţi încăperea?

— Am fost acolo, zise Holmes.

— Oh, deja? Nu v-aţi pierdut vremea… Poate că Adelbert a găsit în sfârşit un rival pe măsura lui! Masa lui de lucru, pe care aţi văzut-o, avea porţelanuri chinezeşti pe ea şi era aşezată între ferestre, nu? în spatele ei se află o uşă prin care se intră în cămăruţa lui tainică: o cameră mică, în care păstrează hârtii şi tot felul de lucruri.

— Nu se teme de hoţi?

— Adelbert nu este laş. Nimeni, nici chiar cel mai aprig duşman al său, n-ar putea să spună aşa ceva. E în stare să-şi apere viaţa. Pentru noapte are o sonerie de alarmă. Şi apoi, ce ar putea atrage atenţia unui hoţ în casa aceea? Eventual porţelanurile chinezeşti!

— Nici o scofală! se pronuţă Shinwell Johnson cu aerul unui expert. Nimeni n-ar risca pentru aşa ceva.

— De acord, zise şi Holmes. Ei bine, domnişoară Winter, mai treceţi mâine la ora cinci pe aici? Să mă gândesc între timp la propunerea dumneavoastră de a o întâlni pe tânăra logodnică. O să încerc să aflu dacă e posibilă o întrevedere. Oricum, vă sunt extrem de obligat pentru amabilitate. Cred că nu este nevoie să vă spun cât de recunoscător vă va fi clientul meu…

— Las-o baltă, strigă femeia. N-am venit aici pentru bani. Să-l văd pe omul ăsta la poprealâ. Asta ar fi marea mea răsplată. În lanţuri, să-i dau cu piciorul drept în mutra aia blestemată. Nu-mi doresc altceva. O să viu la întâlnire mâine, oricând şi oricât veţi dori. Porky ştie unde mă poate găsi.

Nu l-am mai întâlnit pe Holmes până a doua zi, seara, când am cinat împreună la restaurantul nostru din Ştrand. A ridicat din umeri în momentul în care l-am întrebat dacă întâlnirea plănuită avusese vreun ecou. Apoi, îmi povesti ce voi repeta mai jos, într-o formă mai concisă:

— Întrevederea cerută ne-a fost acordată fără nici o greutate, deoarece tânăra fată se întrecea în a îndeplini orice rugăminte, fie ea cât de mică, venită de la tatăl său; aceasta, probabil, pentru a-şi răscumpăra totala lipsă de supunere în ceea ce privea problema căsătoriei. Generalul mi-a telefonat deci şi totul era pregătit în momentul când domnişoara Winter – feroce şi nemiloasă – se urcă alături de mine în trăsura ce urma să ne ducă în Berkeley Square 104, la reşedinţa bătrânului militar; este una dintre acele clădiri austere ale Londrei pe lângă care şi o biserică pare neserioasă. Un valet ne-a condus până în salonul cel mare, unde se afla tânăra domnişoară, palidă, gravă, distantă, inflexibilă şi îngheţată aidoma zăpezilor nordului.

Nu ştiu să ţi-o descriu, Watson. Poate că o vei întâlni înainte de a încheia cazul şi darurile tale scriitoriceşti se vor dovedi atunci utile. E frumoasă, dar are acel aer nepământesc al chipurilor diafane ce par a aparţine altei lumi. Vechii maeştri ai Evului Mediu pictau astfel de figuri transparente şi pure. Cum reuşise oare acel satir mârşav să acapareze o asemenea fiinţă? Lucrul acesta mă depăşeşte. Dar, pe de altă parte, ştii că extremele se atrag: spiritualitatea este atrasă de animalitate, omul cavernelor de îngerul înaltului. Acest caz este cel mai groaznic din tot ceea ce-ţi poţi închipui.

Fata ştia, evident, care este motivul vizitei noastre; banditul nu întârziase să o anunţe. Apariţia domnişoarei Winter a surprins-o puţin, dar imediat am fost invitaţi să luăm loc. Gazda noastră avea aerul unei stareţe de mănăstire primind vizita unor cerşetori leproşi. Dacă vei dori într-o zi, dragul meu Watson, să înveţi cum să-ţi dai importanţă, du-te şi ia lecţii de la Violet de Merville.

— Domnule, mi s-a adresat ea cu un ton ce evoca sunetul vântului alunecând pe coastele unui iceberg, numele dumneavoastră nu-mi este necunoscut. Aţi venit aici – dacă am înţeles bine – pentru a-mi calomnia logodnicul, pe baronul Gruner. V-am primit doar la insistenţele tatălui meu şi vă previn că, indiferent ce îmi veţi spune, părerea mea rămâne neschimbată.

Mi-a făcut milă, Watson. Mă uitam la ea aşa cum mi-aş fi privit, poate, propriul copil. Ştii, eu nu sunt un tip elocvent. Mă folosesc mai mult de creier decât de sentimente. Dar crede-mă, am pledat în faţa ei cu toată căldura pe care am găsit-o în temperamentul meu. I-am descris îngrozitoarea situaţie în care femeia îşi dă seama de caracterul unui bărbat abia după consumarea căsătoriei: o femeie care este nevoită să suporte mângâierea unor buze însângerate sau a mâinilor pătate de sânge. Nu i-am ascuns nimic: ruşinea, teama, neliniştile, disperarea pe care şi le hărăzea măritându-se. Frazele mele n-au reuşit însă nici măcar să aducă o undă de culoare în obrajii ei de fildeş sau vreo sclipire de emoţie în privirea ei pierdută în depărtare.

M-am gândit la cele pe care ticălosul mi le povestise despre starea posthipnotică. Tânăra fată părea într-adevăr că trăieşte într-un fel de vis extatic. Şi totuşi, mi-a răspuns cu o precizie cât se poate de concretă:

— V-am ascultat cu răbdare, domnule Holmes. Efectul cuvintelor dumneavoastră asupra sufletului meu este exact acela despre care v-am vorbit. Ştiu că Adelbert, logodnicul meu, a traversat numeroase furtuni în timpul cărora şi-a atras un feroce şi aversiuni cu totul nejustificate. Sunteţi ultimul dintr-o serie întreagă de calomniatori. Nu exclud posibilitatea că îmi doriţi binele, deşi am aflat că sunteţi un agent plătit şi că aţi fi putut la fel de bine să apăraţi interesele baronului. Dar aceasta nu are nici o importanţă. Aş vrea să înţelegeţi odată pentru totdeauna că îl iubesc, că el mă iubeşte şi că părerea întregii lumi nu mă impresionează mai mult decât croncănitul păsărilor de

afară. Dacă nobila lui făptură nu a avut niciodată apărători, probabil că eu sunt aceea destinată a arăta lumii înălţimea superiorităţii sale. Dar nu am înţeles, a zis ea, întorcându-se către însoţitoarea mea, cine este această tânără doamnă.

Eram gata să-i răspund când aceasta a intervenit brusc, ca o furtună. Închipuie-ţi focul şi gheaţa faţă în faţă.

— Am să-ţi spun imediat! a strigat femeia străzii, sărind de pe scaun, cu buzele crispate de ură. Sunt ultima amanta dintre sutele de femei pe care le-a sedus, ruinat şi părăsit, aşa cum va face şi cu dumneata. Experienţa de faţă va însemna pentru dumneata mormântul şi aceasta ar fi cea mai bună variantă. Îţi spun clar, biată nebună: dacă îl vei lua de bărbat, asta o să însemne moartea dumitale. Nu din dragoste îţi vorbesc sau din gelozie. Nu-mi pasă dacă o să trăieşti sau o să mori. Vorbesc din ura imensă pe care o port în suflet şi nu trebuie să mă priveşti în felul în care o faci, pentru că este foarte posibil să ajungi mai jos decât mă aflu eu acum!

— Aş fi preferat să nu ajungem aici cu discuţia, a replicat domnişoara de Merville cu răceală. Vă repet că am cunoştinţă de trei episoade din viaţa logodnicului meu, pe parcursul cărora a avut de-a face cu tot felul de intrigante şi sunt asigurată de sincera sa părere de rău pentru necazurile pe care le-a făcut altora.

— Trei episoade? urlă însoţitoarea mea. Proasto! Biată năroa-dă fără apărare!

— Domnule Holmes, v-aş fi recunoscătoare dacă aţi pune capăt acestei întrevederi, a rostit vocea de gheaţă. Am urmat dorinţa tatălui meu primindu-vă, dar nu mă puteţi sili să ascult delirul acestei persoane.

Cu o înjurătură pe buze, femeia străzii se azvârli înainte; dacă nu i-aş fi prins braţul, s-ar fi înfipt cu mâinile drept în părul fetei generalului. Am tras-o repede către uşă şi am avut norocul să o pot urca într-o trăsură, evitând astfel scandalul: sărmana fiinţă nu mai era stăpână pe minţile ei. În ceea ce mă priveşte, Watson, eram furios; este greu să

suporţi aroganţa unei femei pe care, de fapt, doreşti să o salvezi. E clar că trebuie să găsesc altceva; voi păstra legătura cu tine, Watson, s-ar putea să ai un rol ceva mai încolo; deocamdată, însă, actul care urmează nu ne aparţine.

Avea să aibă din nou dreptate, pentru că mâna celorlalţi nu întârzie să acţioneze. Am rămas aproape fără suflare în momentul în care ochii mei se opriră din întâmplare pe titlurile unui ziar; groaza m-a străbătut ca un curent electric. Aceasta ie petrecea între Grand Hâtel şi gara Charing Cross. Ultima mea convorbire cu Holmes avusese loc cu două zile în urma Acum, pe pagina ziarului, literele mari, negre, pe fond galben, evidenţiau următorul anunţ:

Atentat criminal împotriva lui Sherlock Holmes.

Am rămas ţintuit locului câteva secunde. Apoi am smuls un ziar din mâna unui vânzător şi m-am refugiat în faţa uşii unei farmacii, ca să citesc rândurile fatale. Iată textul:

— Aflăm cu regret faptul că domnul Sherlock Holmes, celebrul detectiv, a fost în această dimineaţă victima unei agresiuni criminale, care l-a adus într-o stare asupra căreia este prematur să ne pronunţăm. Detaliile nu sunt încă foarte clare; întâmplarea s-a petrecut probabil în jurul orei prânzului în Regent street, aproape de Café Royal. Doi indivizi înarmaţi cu bastoane l-au atacat pe domnul Holmes, care a primit numeroase lovituri pe trup şi în cap; doctorii apreciază cazul drept grav. Rănitul a fost transportat la Charing Cross Hospital, iar apoi la domiciliul personal în Baker street, în urma insistenţelor sale. Agresorii erau bine îmbrăcaţi, fapt care le-a permis să scape de sub supravegherea celor care le luaseră urma, intrând în Café Royal şi părăsind apoi localul pe uşa din spate. Cei doi aparţin, fără îndoială, acelei organizaţii a crimei care a avut de multe ori de suferit în urma activităţii şi ingeniozităţii victimei.

Trebuie să mai spun că m-am aruncat pur şi simplu în prima trăsură cerând să fiu dus de urgenţă în Baker

street?! La uşă am zărit trăsura lui Sir Leslie Oakshott; în vestibul m-am ciocnit de celebrul chirurg, care tocmai ieşea din camera prietenului meu.

— Nici un pericol imediat! îmi spuse el. Două sfâşieri ale pielii capului şi numeroase vânătăi. A trebuit să-i pun câteva copci. I-am făcut o morfină şi are acum nevoie de repaus. Dar poţi să-l vezi câteva minute.

Odată ce mi s-a dat voie, m-am repezit către camera cufundată în întuneric. Bolnavul era complet treaz; cu o şoaptă abia rostită îmi pronunţă numele. Jaluzelele erau pe trei sferturi lăsate, dar în fulgerarea unei raze de soare zării capul bandajat al rănitului. O pată mare roşie trecuse deja prin pansamentele groase. M-am aşezat lângă el şi-mi plecai fruntea.

— Totul merge bine, Watson. Hai, nu mai fă figura asta! îmi zise el; vocea era foarte slăbită. Răul nu e chiar aşa de mare cum se crede.

— Slavă Domnului!

— Nu sunt de lepădat la lupta cu bastonul, ştii doar, aşa că am deviat cea mai mare parte a loviturilor. Dar erau doi.

— Ce pot să fac, Holmes? Evident, aici e mâna blestematului de baron. Dacă-mi dai voie, mă duc să-l jupoi de viu!

— Viteazul meu Watson! Nu, nu putem face nimic până ce poliţia nu-i va prinde pe cei doi complici. Dar ei şi-au pregătit bine retragerea. Aşteaptă puţin. Am planurile mele. Primul lucru pe care-l avem de făcut este să exagerăm gravitatea rănilor mele. Ţi se vor cere veşti, Watson. Forţează nota. Spune-le că am noroc dacă mai apuc o săptămână de viaţă. Vorbeşte de deliruri, nebunie, de ce-ţi trece prin cap. Şi cât mai mult.

— Dar Sir Leslie Oakshott?

— Oh, în privinţa lui nici o problemă! O să arate şi mai pesimist. Am eu grijă.

— Altceva, nimic?

— Ba da. Dă-i de ştire lui Shinwell Johnson şi spune-i să pună fata la adăpost. Cei doi haidamaci se vor ocupa şi de ea. Dacă au avut îndrăzneala să mă atace pe mine, e foarte probabil că nu o vor uita nici pe ea. E urgent. Acţionează chiar în această seară.

— Plec. Mai e ceva?

— Pune-mi pipa pe noptieră şi alături punga de tutun. Perfect! Vino să mă vezi în fiecare dimineaţă şi vom stabili planul nostru de bătaie.

Am convenit chiar în acea seară cu Johnson ca domnişoara Winter să plece într-un cartier liniştit de la periferie, urmând să stea ascunsă până la înlăturarea pericolului.

Timp de şapte zile, publicul a trăit cu ideea că Holmes este pe moarte. Buletinele lui de sănătate erau foarte alarmante iar ziarele publicau ştiri din ce în ce mai sinistre. Vizitele mele regulate la bolnav îmi dădeau ocazia să constat că starea lui era în progres. Robusteţea constituţiei şi voinţa sa de fier făceau minuni. Holmes se refăcea rapid. Mă întrebam dacă nu cumva se simţea chiar mai bine decât îmi mărturisea mie. Există în acest om o adevărată manie a tăinuirii, care-i permitea, desigur, obţinerea unor efecte dramatice şi care, în acelaşi timp, îl împiedica şi pe cel mai bun prieten al lui să-i ghicească intenţiile. Eram mai aproape de el decât oricine pe lume şi totuşi ne despărţea o adevărată prăpastie.

În cea de-a şaptea zi i s-au scos copcile. În ediţia de seară a jurnalelor am citit o notiţă pe care trebuia să i-o aduc imediat la cunoştinţă prietenului meu, fie că ar fi fost bolnav, fie că era sănătos. Printre pasagerii vasului Ruritania al Companiei Cu-nard, plecat vineri din Liverpool, scria ziarul, figura şi baronul Adelbert Gruner, care avea de rezolvat importante probleme financiare în Statele Unite, înainte de căsătoria sa cu domnişoara Violet de Merville, unica fiică… etc. Etc. Holmes primi ştirea cu răceală. Paloarea sa îmi arăta însă cât de puternic îl lovise ceea ce aflase.

— Vineri! exclamă el în cele din urmă. Nu mai mult de trei zile! Cred că ticălosul intenţionează să-şi creeze un alibi. Dar nu va reuşi, Watson! Pe Dumnezeul meu că nu va reuşi! Auzi, Watson? Aş dori să faci ceva pentru mine.

— Sunt aici pentru a-ţi fi de ajutor, Holmes.

— Bine, bine, atunci consacră-ţi următoarele 24 de ore studierii porţelanului chinezesc.

Nu mi-a mai dat alte explicaţii, nici eu nu i le-am cerut.

O lungă experienţă mă învăţase să ascult fără să obiectez. Dar, coborând în Baker street am început să mă gândesc ce pot face ca să-i împlinesc dorinţa. În cele din urmă m-am îndreptat către London Library în St. James's Square, mi-am expus planul prietenului meu, Lomax, ajutorul de bibliotecar şi apoi m-am întors în apartamentul meu cărând sub braţ un volum de dimensiuni mari. Se spune despre un avocat care a studiat o anume problemă cu deosebită grijă, că este capabil să o discute cu un expert în respectivul domeniu de pe poziţii egale. Aceasta, lunea, pentru ca sâmbăta imediat următoare să fi uitat total ceea ce ştia atât de bine cu doar câteva zile în urmă. Categoric, nu doream să mă erijez în specialist în domeniul ceramicii! Dar, în seara ce a urmat, apoi toată noaptea (cu o scurtă pauză de somn) şi în continuare dimineaţa am învăţat o groază de lucruri despre această ramură a artei şi mi-am îndopat pur şi simplu memoria cu numele marilor artişti ai genului; puteam vorbi cu uşurinţă despre marca Hung-wu, de frumuseţile ceramicii Yunglo, inscripţiile Tang-Jing sau despre raritățile perioadei primitive Sung şi Yuan. Obsedat de aceste noi cunoştinţe, mă prezentai în seara următoare la Holmes. El îşi părăsise patul (lucru pe care cu greu l-ai fi putut bănui dacă ai fi citit în continuare comunicatele de presă) şi era aşezat în fotoliul său preferat.

— Pe cinstea mea, dragul meu prieten, îi spusei, dacă am da crezare ziarelor ar trebui să fii în agonie!

— Este exact ceea ce doresc să se ştie. Tu. Watson, ţi-ai învăţat lecţia?

— Oricum, nu pot spune că nu m-am străduit.

— Excelent! te simţi capabil să susţii o conversaţie inteligentă pe acest subiect?

— Cred că da.

— Atunci dă-mi cutia aceea de pe cămin.

Deschise încuietoarea şi scoase din cutie un obiect mic, învelit într-o mătase fină de Orient. O desfăcu cu grijă şi scoase la iveală o farfurioară extrem de delicată de culoare albastră, absolut fascinantă.

— Trebuie să umbli cu precauţii, Watson. Este un porţelan veritabil „coajă de ou” din timpul dinastiei Ming. Nu s-a făcut niciodată ceva mai extraordinar de atunci. Un serviciu complet ar valora sume exorbitante, regeşti. Nu cred că mai există ceva asemănător, cu excepţia unui exemplar care se află în palatul imperial din Pekin. La vederea acestui obiect, un adevărat cunoscător ar înnebuni pur şi simplu de plăcere.

— Ce trebuie să fac eu?

Holmes îmi întinse o carte de vizită pe care erau gravate următoarele: „Dr. HUI Barton, 369 Half Moon Street”.

— Aşa te vei numi în această seară, Watson. Te duci la baronul Gruner. Îi ştiu obiceiurile. Pe la opt şi jumătate va fi probabil liber. Un bilet îţi va anunţa vizita din timp; îi vei spune că vrei să-i arăţi un eşantion dintr-un serviciu unicat de porţelan Ming. Poţi să te prezinţi ca doctor; este un rol pe care o să-l joci sigur cu naturaleţe. Eşti colecţionar, acest serviciu ţi-a parvenit printr-o toană a norocului, ai auzit de interesul pe care baronul îl manifestă pentru porţelanuri şi eşti dispus să-l vinzi la un preţ acceptabil.

— Cât anume?

— Bună întrebare, Watson! Ai fi demascat iute dacă nu ai cunoaşte valoarea acestui obiect. Farfurioara mi-a fost adusă de sir James; provine, dacă am înţeles bine, din colecţia clientului său. Nu vei exagera cu nimic dacă vei afirma că nu are pereche în lume.

— Aş putea face propunerea ca serviciul să fie supus expertizei unor specialişti?

— Excelent, Watson. Astăzi eşti în mare formă. Propune-i pe Christie sau Sotheby. Delicateţea te opreşte să te pronunţi asupra preţului.

— Dar dacă nu o să mă primească?

— Nici o grijă! Suferă de „colecţionită” acută şi are mania porţelanurilor chinezeşti. Stai jos, Watson. O să-ţi dictez scrisoarea. Nu ceri nici un răspuns. Anunţi pur şi simplu vizita şi scopul ei.

Scrisoarea era admirabilă: concisă, de o desăvârşită politeţe, capabilă să trezească curiozitatea cunoscătorului. Un comisionar din cartier a fost rugat să o ducă imediat la destinaţie. În aceeaşi seară, cu preţioasa farfurioară într-un buzunar şi cu cartea de vizită a doctorului Barton în celălalt, plecam în aventură!

Reşedinţa, ca şi întregul domeniu, arătau fără tăgadă că baronul Gruner era într-adevăr foarte bogat. Aleea lungă care conducea spre intrare era mărginită de statui şi plante rare. Proprietatea fusese amenajată la început pentru unul dintre regii aurului din America de Sud. Un maâtre d’hâtel cu prestanţă de arhiepiscop îmi deschise poarta, dându-mă apoi în grija unui servitor îmbrăcat în livrea. Apoi, am fost prezentat baronului.

Omul stătea în picioare sprijinindu-se de o masă de lucru veche, aşezată între cele două ferestre ale încăperii. Aici îşi avea locul colecţia de porţelanuri chinezeşti. Când am intrat, baronul se întoarse către mine; ţinea în mâini un vas mic, brun.

— Vă rog, doctore, luaţi loc! îmi spuse el. Tocmai îmi admiram comorile şi mă întrebam dacă voi putea cu adevărat să-mi mai ofer una. Acest exemplar Tang, datând din secolul al VII-lea vă va interesa, fără îndoială. Sunt sigur că nu aţi mai văzut niciodată o lucrătură mai delicată şi un colorit mai bogat. Aveţi într-adevăr farfurioara Ming despre care mi-aţi scris?

Am scos cu infinită precauţie pacheţelul şi i l-am întins. Baronul se aşează la biroul său, apropie lampa şi se scufundă în contemplaţie. Pentru că lumina îi cădea direct pe figură, am început să-l studiez la rândul meu.

Era cu adevărat un bărbat superb. Reputaţia pe care frumuseţea sa şi-o câştigase în Europa era îndreptăţită. Era de talie mijlocie, însă graţios şi suplu. Faţa îi era bronzată, apropiată de culoarea orientală; ochii negri, languroşi, aveau cu siguranţă puterea de a fascina. Părul, la rândul său, era negru ca pana corbului. Dacă nu văzusem însă până atunci gura unui asasin, eram convins că o aveam acum în faţa ochilor. Era pur şi simplu o deschizătură în ansamblul figurii, dreaptă, subţire, fioroasă. Avusese grijă să şi-o acopere aproape total cu o mustaţă bine tăiată, pentru că buzele acelea erau un adevărat semnal de alarmă al naturii, un avertisment pentru eventualele victime. Avea o voce insinuantă, maniere perfecte. I-aş fi dat cam treizeci şi ceva de ani; urma să aflu mai târziu că avea exact patruzeci şi doi.

— Minunată! Cu adevărat minunată! spuse el într-un târziu. Şi spuneţi că aveţi un serviciu de şase piese? Mi se pare curios că n-am auzit nimic despre ele până acum. Nu cunosc în Anglia decât un singur serviciu care ar putea rivaliza cu această splendoare, dar nu e de vânzare. As fi indiscret dacă v-aş întreba, domnule doctor. Barton, de unde-l aveţi?

— Chiar este important acest lucru? îl întrebai cât se poate de calm. Vedeţi că piesa este autentică; în ceea ce priveşte valoarea, voi apela pur şi simplu la un expert.

— Este foarte ciudat, şopti el în timp ce prin ochii săi trecu o uşoară umbră de bănuială. Când se negociază astfel de valori este firesc să ştii totul despre tranzacţie. Autenticitatea acestei piese este indiscutabilă. Dar dacă se va demonstra la un moment dat că nu aveţi dreptul să o vindeţi?

— Vă pot garanta acest lucru.

— Problema este ce bază se poate pune pe garanţia dumneavoastră.

— Bancherii mei vă vor răspunde.

— Bine. Dar oricum, tranzacţia aceasta are ceva neobişnuit în ea.

— Puteţi spune da sau nu. M-am adresat dumneavoastră mai întâi pentru că vă ştiam un fin cunoscător. Pot însă merge şi în altă parte.

— Cine v-a spus că sunt un cunoscător?

— Ştiam că ati scris o carte cu acest subiect.

— Aţi citit-o?

— Nu.

— Dumnezeule! nu mai înţeleg nimic. Sunteţi cunoscător şi sunteţi colecţionar, aveţi în proprietate o piesă cu valoare imensă şi cu toate acestea nu v-aţi deranjat să cunoaşteţi singura carte care v-ar fi lămurit cu exactitate asupra acestei piese. Cum vă explicaţi asta?

— Sunt un om extrem de ocupat. Sunt medic. Am o clientelă numeroasă.

— Nu este un răspuns. Dacă un om are un hobby, i se consacră, indiferent de alte îndeletniciri pe-care le are. Îmi scriaţi în biletul dumneavoastră că sunteţi un cunoscător, nu?

— Este adevărat.

— Pot să vă adresez câteva întrebări pentru a verifica afirmaţia dumneavoastră? Sunt nevoit să spun, domnule doctor, în cazul în care sunteţi cu adevărat doctor, că toată această situaţie mi se pare suspectă. Aş vrea să vă întreb ce ştiţi despre împăratul Shomu şi cum îl asociaţi cu Shoso-in de la Nara? Şi dacă acest lucru vă creează probleme, vorbiţi-mi despre dinastia Wei şi locul ei în istoria ceramicii!

Am sărit din fotoliul meu spumegând de furie.

— Asta-i intolerabil, domnule! am strigat. Am venit aici ca să vă acord o prioritate, nu ca să fiu examinat ca un şcolar. Cunoştinţele mele pot fi inferioare celor pe care le aveţi,

dar oricum, nu voi răspunde unor întrebări adresate într-un mod atât de injurios.

Omul mă fixa gânditor. Ultima urmă de înţelegere dispăruse din ochii săi. Apoi, deodată, un fulger i se aprinse în privire.

— Ce joc jucaţi, domnule? Aţi venit aici să mă spionaţi! Sunteţi emisarul lui Holmes şi încercaţi să mă înşelaţi. Se pare că Holmes este pe moarte şi drept urmare îşi trimite valeţii să mă iscodească. Aţi intrat aici fără permisiunea mea, dar veţi vedea, va fi mult mai greu să ieşiţi.

Se ridicase dintr-o mişcare; am dat înapoi pentru că omul îşi ieşise din fire. Cred că mă suspecta chiar de la început, iar dialogul nostru îl lămurise pe deplin. Îmi era clar că nu-mi mai puteam face nici o iluzie. II văzui căutând febril în sertarul biroului. A auzit însă probabil un zgomot, deoarece se opri brusc şi ciuli urechile.

— Ah! exclamă el şi se repezi în camera din spatele lui. În două clipe am ajuns şi eu la uşă. N-o să uit niciodată scena care a urmat. Fereastra celei de a doua camere dădea în grădină şi era larg deschisă. În cadrul ferestrei, aidoma unei fantome, şedea Holmes; faţa îi era lividă. O clipă mai târziu, sări peste canatul geamului şi dispăru în tufişuri. Stăpânul casei se repezi în urma lui. Dar atunci… Oh! totul n-a durat decât o secundă! Am văzut atât de clar! Braţul alb al unei femei se ivi dintre ramurile unui tufiş. În aceeaşi clipă baronul scoase un strigăt îngrozitor. Îşi acoperi faţa cu ambele mâini şi reveni în fugă către casă. În drum se lovea cu capul de pereţi, apoi se prăbuşi pe covor, rostogolindu-se în dureri cumplite. Urletele lui răsunau în toată casa.

— Apă! Pentru Dumnezeu, aduceţi apă – striga el întruna.

Am luat o carafă de pe masă şi m-am apropiat să-i acord primul ajutor. Personalul casei se năpusti în vestibul. Îmi amintesc că unul a leşinat văzând chipul oribil desfigurat al stăpânu-lui. Vitriolul lucra extrem de repede. Unul din ochi era complet ars. Celălalt, foarte roşu, era cumplit inflamat. Faţa, pe care cu câteva minute mai înainte o admirasem,

semăna cu o pictură minunată peste care cineva trecuse cu un burete umed. Era lividă, neomenească, groaznică. În câteva cuvinte am explicat cele petrecute. Câţiva servitori săriseră pe fereastră în grădină şi scotoceau tufişurile, dar era noapte şi începuse să plouă.

Victima continua să urle de furie şi de durere.

— Este talpa iadului! Este Kitty Winter! Oh! Mizerabila! O să-mi plătească asta! Da, o să plătească! Oh! Dumnezeule din cer, nu mai pot suporta aceste dureri!

Am turnat puţin ulei peste figura mutilată, apoi i-am injectat o morfină. Nefericitul se agăţa de mâinile mele ca şi cum aş fi putut să redau viaţă acelor ochi de peşte mort care mă fixau. Aş fi vărsat o lacrimă în faţa acestui dezastru fizic dacă nu mi-aş fi reamintit de murdăria existenţei lui. Apariţia medicului de familie m-a eliberat. Foarte repede a sosit apoi şi un specialist. Nici autorităţile n-au întârziat. Am dat cartea mea de vizită, cea adevărată, inspectorului de poliţie. Ar fi fost stupid să procedez altfel, pentru că la Scotland Yard eram cunoscut aproape la fel ca şi prietenul meu Holmes. Am părăsit apoi casa aceea sinistră, în mai puţin de o oră ajunsesem în Baker street.

Holmes era aşezat în fotoliul său; părea epuizat. Mai mult decât rănile, evenimentele din seara aceea îi epuizaseră nervii; ascultă cuprins de oroare istorisirile mele.

— Plata păcatelor, Watson! Plata păcatelor, îmi spuse el. Mai devreme sau mai târziu totul se plăteşte. Şi, Dumnezeu ştie, el a păcătuit destul, adăugă el luând de pe masă o carte mare, închisă la culoare. Iată cartea despre care ne-a vorbit femeia aceea. Dacă acum nu se va rupe logodna, nimeni pe lume n-o va mai putea împiedica. Dar se va rupe, cu siguranţă. Trebuie. Nici o femeie care se respectă n-ar rezista.

— Este jurnalul lui de dragoste?

— Mai mult al viciului. Din momentul în care femeia Winter ne-a dezvăluit existenţa lui, am înţeles că am putea avea o armă formidabilă dacă am intra în posesia acestei cărţi a

groazei. N-am spus nimic pe moment pentru că s-ar fi putut afla. Apoi a urmat agresiunea; ea mi-a dat şansa de a-l face pe baron să creadă că sunt scos din cursă. Totul a mers perfect. Aş mai li putut aştepta, dar intenţia lui de a merge în America mi-a forţai mâna. N-ar fi plecat pentru nimic în lume lăsând în urma lui un document atât de compromiţător. Am fost deci obligat să acţionez. O spargere nocturnă era exclusă din pricina dispozitivului de alarmă. Doar seara exista o posibilitate, cu condiţia ca atenţia lui să fíe reţinută de ceva. Iată de ce tu şi farfurioara de porţelan aţi intrat în scenă. Aveam nevoie însă să ştiu exact unde se află cartea; îmi era foarte clar că nu voi avea la dispoziţie decât câteva clipe. Timpul meu era limitat de cunoştinţele tale reduse în materie de porţelanuri chinezeşti. Am luat-o cu mine pe femeia aceea doar în ultimul moment. Cum aş fi putut ghici conţinutul pacheţelului pe care-l ascundea cu atâta grijă sub haină? Eram convins că venise să mă ajute în treburile mele; iată însă că, de fapt, s-a ocupat de ale ei.

— El ghicise că tu m-ai trimis.

— Bănuiam eu. L-ai ţinut totuşi în şah exact cât am avut nevoie pentru a găsi cartea, dar nu suficient ca să părăsesc locul fără să fiu văzut. Ah! Sir James! sunt deosebit de bucuros că aţi venit!

Venise sir James Damery, chemat de urgenţă de Holmes. După ce ascultă istorisirea celor petrecute, el spuse:

— V-aţi descurcat minunat! Minunat! dacă rănile sunt atât de îngrozitoare pe cât povesteşte Watson, nu vom mai avea, probabil, nevoie de acea carte infamă pentru a rupe logodna. Ea se va desface de la sine. Holmes ridică fruntea.

— Femei ca domnişoara de Merville nu procedează aşa. Ea îl va iubi mai tare în noua postură, aceea de martir. Nu. Va trebui să-i distrugem substanţa morală, cea fizică nu contează în astfel de situaţii. Această carte o va readuce cu picioarele pe pământ. Şi nu văd altă soluţie.

Sir James plecă luând cu el cartea şi preţioasa farfurioară de porţelan. Pentru că eram şi eu în întârziere am coborât

împreună cu el. O trăsură îl aştepta în faţa casei. La ordinul său scurt, caii se puseră rapid în mişcare. Deşi a încercat să acopere portiera cu mantaua, am avut totuşi timpul să observ blazonul regal încrustat cu aur. Am rămas pur şi simplu cu gura căscată. M-am întors imediat în camera lui Holmes.

— Am descoperit cine este clientul nostru! strigai eu extrem de mândru. Ei bine, Holmes, este vorba de…

— De un prieten credincios şi cinstit, mă întrerupse Holmes, încercând să-mi stăvilească elanul. Sper ca asta să ne fie de învăţătură pentru totdeauna.

Nu ştiu cum a fost folosită cartea aceea infamă. Poate că Sir James şi-a asumat el însuşi sarcina de a o arăta tinerei fete. Mai normal ar fi fost însă ca această delicată misiune să revină tatălui ei. În orice caz, efectul a fost cel scontat.

Trei zile mai târziu, Morning Post publica un anunţ laconic, potrivit căruia căsătoria domnişoarei Violet de Merville cu baronul Gruner nu va mai avea loc. Acelaşi ziar descria pe larg depoziţia lui Kitty Winter, adusă în faţă tribunalului sub acuzaţia de a fi folosit vitriolul. Procesul a pus în lumină câteva circumstanţe atenuante, astfel că verdictul a fost deosebit de indulgent. Sherlock Holmes s-a văzut pus în urmărire pentru spargere, dar când scopul urmărit este nobil, iar clientul suficient de celebru, chiar şi legea engleză devine mai elastică şi mai înţelegătoare. Prietenul meu nu se aşezase încă pe banca acuzaţilor şi este foarte probabil că nu o va face niciodată.

IX. Coama leului.

Oricât de ciudat ar putea să pară, s-a întâmplat totuşi ca o problemă care fără doar şi poate era cel puţin la fel de încurcată şi neobişnuită ca toate celelalte întâlnite în lunga mea carieră profesională, să mi se înfăţişeze abia după ce m-am retras din meserie: şi mai ciudat a fost că mi-a apărut, ca să zic aşa, chiar în pragul uşii. S-a întâmplat după retragerea mea în căsuţa din comitatul Sussex, când mă înfundasem complet în încântătoarea viaţă în sânul

naturii către care tânjisem atât de des în cursul lungilor ani petrecuţi în mijlocul întunecatei Londre. În această perioada a vieţii mele, bunul doctor Watson dispăruse aproape complet din raza mea vizuală. Cel mult de-l mai vedeam vreodată într-un week-end, în cazul când se întâmpla să mă viziteze. Aşadar de data asta trebuia să-mi slujesc singur de cronicar. O, dar dac-ar fi fost el cu mine, ce splendoare ar fi ieşit din pana lui de pe urma unei întâmplări atât de pasionante şi din triumful meu final asupra tuturor dificultăţilor! Dată fiind situaţia, n-am însă încotro şi trebuie să-mi spun povestea aşa simplu cum mă taie capul, arătând, prin propriile mele cuvinte, fiecare pas făcut pe drumul străbătut cu greu în căutarea unei chei pentru misterul legat de Coama Leului.

Vila mea se află pe panta de sud a colinelor dinspre Canalul Mânecii, şi de acolo se desfăşoară în faţa ochilor o privelişte minunată. În acest loc, coasta e alcătuită numai din stânci de cretă, pe care nu le poţi coborî decât de-a lungul unei singure poteci lungi şi şerpuitoare, alunecoase şi abrupte. La capătul de jos al potecii se află o întindere lată de vreo sută de metri, acoperită cu pietricele şi sfărâmături de piatră, chiar şi atunci când fluxul e la maximum. Ici colo însă, sunt unele dune şi scobituri în care apa se adăposteşte o dată cu fiecare flux, alcătuind nişte piscine splendide. Ateastă plajă admirabilă se întinde pe câteva mile în dreapta şi în stânga, întreruptă fiind doar într-un loc de golfuleţul şi satul Fulwurth.

Casa mea e izolată şi singuratică. Tot domeniul e în stăpânirea mea, a bătrânei mele menajere şi a albinelor mele. Dar la o distanţă de mai puţin de un kilometru se află vestita şcoală a lui Harold Stackhurst. Situată pe un domeniu destul de vast, instituţia este instalată într-un edificiu numit Vila Frontoanelor. Vreo douăzeci de tineri se pregătesc aici pentru diferite profesiuni, sub oblăduirea mai multor cadre didactice. Stackhurst personal a fost pe vremea lui un student foarte bun, excelent la toate materiile

şi ce deasupra mare campion la canotaj academic. Din ziua în care m-am stabilit pe coastă, am fost în cei mai buni termeni cu el şi de fapt era singurul cu care eram în relaţii atât de intime încât puteam să ne facem seara vizite fără să fie vorba de o invitaţie oficială.

Spre sfârşitul lui iulie 1907 s-a stârnit o furtună teribilă, vântul sufla dinspre sud, îngrămădind parcă valurile Canalului Mânecii la temelia falezei şi lăsând în urmă o adevărată lagună la venirea refluxului. În dimineaţa la care mă refer, vântul se mai potolise şi toată natura parcă era proaspătă şi de curând spălată. Era imposibil să lucrezi într-o zi atât de încântătoare şi am făcut o mică plimbare înainte de micul dejun, ca să mă bucur de aerul minunat al acelei zile. Am pornit pe poteca de pe faleză care ducea la coborârea abruptă spre plajă. Pe drum am auzit că mă strigă cineva şi întorcându-mă, l-am văzut pe Harold Stackhurst care-mi făcea semne vesele cu mâna.

— Ce dimineaţă splendidă, domnule Holmes! Eram convins că o să ieşi la plimbare şi c-o să te întâlnesc.

— După câte înţeleg, te duci să te scalzi în mare.

— Nu te laşi de loc de meserie – râse el, bătând cu palma buzunarul umflat. Da, într-adevăr, Mepherson a pornit-o mai de dimineaţă şi sper să-l găsesc încă pe mal.

Fitzroy Mepherson era profesorul de ştiinţe naturale, un tânăr bine şi foarte promiţător, a cărui viaţă fusese amărâtă cumplit de o afecţiune cardiacă cu care se alesese în urma unei crize reumatice. De felul lui, însă, era un adevărat atlet şi strălucea în practicarea tuturor sporturilor care nu-i cereau un efort prea mare. Vara ca şi iarna, înota în mare şi întrucât şi mie îmi plăcea înotul, s-a întâmplat adesea să ies cu el în larg.

Chiar în clipa aceea l-am zărit amândoi pe Mepherson. I se vedea capul deasupra lagunei falezei, acolo unde se termina poteca. Apoi s-a ivit tot trupul; se clătina pe picioare ca un beţiv. În clipa următoare a ridicat mâinile în sus şi, cu un strigăt îngrozitor, a căzut cu faţa la pământ.

Staekhurst şi cu mine ne-am repezit la el – era o distanţă de vreo cincizeci de metri – şi l-am întors pe spate. Se vedea bine că omul e pe moarte, pentru că avea ochii sticloşi şi duşi în fundul capului, iar obrajii înspăimântător de livizi. O clipă, i-a apărut pe faţă o licărire de viaţă şi omul a rostit vreo câteva cuvinte, vizibil din dorinţa de a ne preveni împotriva unei primejdii. Cuvintele erau bălmăjite şi neclare, dar, după părerea mea, ultimele care au izbucnit aproape ca un ţipăt de pe buzele lui au fost „Coama Leului”. Ceea ce a spus era neinteligibil şi, pe de altă parte, nici nu părea să aibă vreo legătură cu întâmplarea respectivă; totuşi, oricât am încercat să le găsesc vreo altă interpretare, n-am izbutit. Apoi Mepherson s-a ridicat puţin de la pământ, a zvâcnit odată cu braţele în aer şi a căzut pe o parte. Era mort.

Tovarăşul meu a fost pur şi simplu paralizat de aceasta neaşteptată grozăvie, iar eu, după cum e lesne de închipuit, am simţit cum toată fiinţa mi se încordează, în start de alarmă. Şi aveam şi nevoie de încordarea forţelor, pentru că se va vedea imediat că e vorba de un caz cu totul ieşit din comun.

Omul era îmbrăcat doar cu pardesiul şi pantalonii, şi se încălţase în grabă cu nişte papuci de pânză, la care nu apucase să-şi lege şireturile. În căderea lui, pardesiul, pe are şi-l pusese doar pe umeri, alunecase într-o parte, dezgolindu-i trupul. Ne-am uitat la el uimiţi. Toată spinarea îi era acoperită de nişte dungi purpurii, de parcă l-ar fi bătut cineva cu un bici de sârmă subţire. Era limpede că instrumentul cu care îi fusese aplicată această pedeapsă era foarte flexibil, întrucât răni lungi se încolăceau după umeri şi coaste. Pe bărbie i se prelingea o dâră de sânge, deoarece, cuprins de dureri insuportabile, îşi muşcase buza de jos. Faţa lui trasă şi schimonosită trăda chinurile îngrozitoare prin care trecuse.

Eu stăteam în genunchi, iar Stackhurst în picioare, lângă trupul celui mort, când o umbră alunecă spre noi;

întorcându-ne, l-am văzut în faţa noastră pe Ian Murdoch. Murdoch era profesorul de matematică al şcolii, un bărbat înalt, subţire şi oacheş, atât de morocănos şi de distant, încât nimeni n-ar fi putut spune că e prieten cu el. Părea că trăieşte într-o zonă înaltă şi abstractă de ecuaţii şi de secţiuni conice, din care nimic nu-l putea smulge şi lega de viaţa de fiecare zi. Era considerat de către studenţi ca un adevărat fenomen şi cu siguranţă că ar fi fost calul lor de bătaie, dar în vinele omului ăsta curgea un sânge ciudat şi exotic, vizibil nu numai în expresia ochilor de culoarea tăciunelui, şi în faţa sa oacheşă, ci şi în izbucnirile sale de furie, uneori de-a dreptul feroce. Odată, când îl necăjise căţelul lui Mepherson, el luase animalul şi-l zvârlise pe geam, lucru pentru care Stackhurst l-ar fi concediat, fără îndoială, dacă n-ar fi fost un profesor atât de capabil. Iată, în linii mari, care era natura acestui om straniu şi complex, care se ivise lângă noi. Părea sincer înspăimântat de ceea ce vede, cu toate că incidentul cu câinele ar fi putut să sugereze o totală lipsă de simpatie pentru cel mort.

— Bietul om, bietul de el! Ce pot să fac? Cum aş putea să-l ajut?

— Ai fost cumva cu el? Nu ne poţi spune ce s-a întâmplat?

— Nu, nu, azi-dimineaţă am întârziat. N-am fost încă pe plajă. Vin direct de la Vila Frontoanelor. Ce pot să fac?

— Te poţi repezi până la jandarmeria din Fulworth. Anunţă imediat cazul.

Fără o vorbă, profesorul a pornit cât a putut de repede, iar eu am început să mă ocup de toate aspectele accidentului, în timp ce Stackhurst a rămas lângă cadavru, năucit de cele întâmplate. Bineînţeles, prima mea sarcină era să observ cine se afla pe mal. Din vârful potecii puteam cuprinde cu privirea toată plaja: era absolut pustie. În afară doar de vreo două-trei siluete negre, care se zăreau în depărtare, în drum spre satul Fulworth. După ce m-am asigurat în ce priveşte această direcţie, am pornit încet pe potecă. Stâncile erau de calcar acoperit cu argilă şi marnă şi din loc

în loc am putut identifica urmele aceloraşi tălpi care coborau şi urcau. În dimineaţa aceea nu se mai dusese nimeni pe plajă. Într-un loc am observat urma unei mâini cu degetele desfăcute, îndreptate spre partea de sus a pantei. Singura interpretare posibilă era că bietul Mepherson căzuse în patru labe la urcare. Erau şi câteva scobituri rotunde, din care se putea deduce că în repetate rânduri căzuse în genunchi. La capătul de jos al potecii se afla acea lagună mare, lăsată de reflux. Mepherson se dezbrăcase la marginea ei, pentru că pe o stâncă i-am găsit prosopul. Era împăturit şi uscat, ceea ce îmi dovedea că de fapt nici n-a intrat măcar în apă. Cercetând cu atenţie pietricelele din jur, am găsit vreo două urme ale papucilor săi de pânză pe nisip, precum şi urmele piciorului său gol. Asta dovedea că se pregătise să se scalde, deşi prosopul arăta că n-a făcut-o.

Prin urmare, coordonatele problemei erau clar definite – dar în acelaşi timp nespus de stranii, cum nu mi-a mai fost dat să întâlnesc: omul nu rămăsese pe plajă decât cel mult un sfert de oră. Stackhurst venise în urma lui de la Vila Frontoanelor, deci era limpede că nu se scursese prea mult timp. Mepherson se dusese să facă baie în mare şi se dezbrăcase, lucru pe care-l indicau urmele piciorului gol. Apoi brusc îşi pusese la loc hainele pe el – erau aşa de răvăşite şi desfăcute, încât graba era evidentă – şi se întorsese fără să intre în apă sau cel puţin fără să se mai şteargă. Iar motivul pentru care se răzgândise era că-l biciuise cineva în felul acesta sălbatic, inuman, chinuindu-l până ce durerea îl silise să-şi muşte buzele, lăsându-l atât de istovit, încât abia a avut puterea să mai urce panta înainte de a cădea jos fără viaţă. Cine săvârşise această faptă barbară? E adevărat că la baza falezei se aflau câteva grote şi peşteri mici, însă soarele, care nu se înălţase încă prea tare pe cer, le lumina direct şi se vedea bine că nu era loc să se ascundă nimeni în ele. Mai pomenisem şi de acele siluete de pe mal, la o mare distanţă. Erau atât de departe, încât nu puteau să aibă nici o legătură cu crima; şi pe urmă,

la mijloc se afla laguna în care intenţionase Mepherson să facă baie, şi valurile ei se înălţau până la nivelul stâncilor. Pe mare se zăreau destul de aproape vreo două-trei luntre de pescari. Pe aceştia îi puteam cerceta pe îndelete. Existau mai multe piste, dar niciuna nu putea să ducă la vreun rezultat mulţumitor.

Întorcându-mă în cele din urmă la cadavru, am văzut că între timp se strânseseră în jurul lui un mic grup de trecători. Bineînţeles, Stackhurst se afla încă acolo, iar Ian Murdoch tocmai sosise cu Anderson, jandarmul satului. O matahală mustăcioasă, masivă şi înceată, cum sunt mulţi dintre locuitorii comitatului Sussex. Genul ăsta de oameni ascunde mult bun simţ sub o înfăţişare greoaie şi tăcută. Andersoa a ascultat povestea, şi-a însemnat tot ce i-am spus noi şi în cele din urmă m-a luat deoparte:

— Aş fi foarte fericit dacă mi-aţi da vreun sfat domnule Holmes. E o poveste prea complicată ca s-o pot rezolva singur şi dacă dau greş, o să am de furcă cu şefii de la Lewes.

L-am sfătuit să-şi anunţe superiorul direct şi să trimită şi după un doctor; de asemenea, l-am sfătuit să nu permită să se mişte absolut nici un lucru de la locul lui şi să se lase cât mai puţine urme cu putinţă până la sosirea celor două persoane anunţate. Între timp, am percheziţionat buzunarele mortului. I-am găsit batista, briceagul şi un portvizit. Din a-cesta din urmă a ieşit o hârtiuţă, pe care am despăturit-o şi i-am întins-o jandarmului. O mână de femeie scrisese nu prea citeţ: „Fii sigur că voi veni, Maudie”. Părea să fie vorba de e întâlnire de dragoste, era o confirmare, dar nu reieşea din ea nici data, nici locul. Jandarmul a pus-o din nou în portvizit şi a băgat şi acest obiect şi pe celelalte înapoi în buzunarele pardesiului. Apoi, întrucât nu se mai ivea nici un alt indiciu, m-am întors acasă să iau micul dejun, după ce am aranjat mai întâi să se facă o cercetare amănunţită a părţii de jos a falezei.

Stackhurst a trecut pe la mine peste vreun ceas, ca să-mi spună că mortul a fost transportat la şcoală, unde urma să se facă ancheta Parchetului. Venea, de asemenea, cu câteva veşti foarte serioase şi precise. După cum mă aşteptasem n-au găsit nimic în peşterile de la baza falezei, dar uitându-se prin hârtiile din biroul lui Mepherson, Stackhurst scosese la iveală o corespondenţă intimă cu o oarecare domnişoară Maud Bellamy din Fulworth. Prin urmare, am putut stabili în felul a-cesta cine a scris bileţelul.

— Scrisorile sunt în mâna jandarmilor – mi-a explicat Stackhurst. N-am putut să ţi le aduc. Dar nu încape îndoială că era vorba de o dragoste foarte puternică. Prin urmare, nu văd nici un motiv de a o lega de această oribilă întâmplare, afară doar de faptul că duduia avea o întâlnire cu Mepherson.

— Dar în nici un caz nu aici,. Unde vă scăldaţi cu toţii în mod frecvent – l-am contrazis eu.

— Întâmplarea face – zise el – că studenţii nu se aflau cu Mepherson.

— Dar a fost într-adevăr o simplă întâmplare?

Stackhurst se încruntă şi căzu pe gânduri.

— I-a reţinut Ian Murdoch – zise el. A insistat foarte mult să le facă o demonstraţie algebrică înainie de gustarea de dimineaţă. Bietul om, e teribil de tulburat de toată povestea asta!

— Şi totuşi, după câte am înţeles, nu erau prea buni prieteni.

— Într-o vreme, nu. Dar de mai bine de un an Murdoch era cât se poate de apropiat de Mepherson, deşi firea lui nu e de loc prietenoasă.

— Da, mi-am dat seama de asta. De altfel, după câte îmi amintesc, mi-ai spus odată că s-au certat din pricina unui câine maltratat.

— Aia e o poveste veche.

— Dar poate c-a lăsat o dorinţă de răzbunare?

— Nu, nu, sunt sigur că erau buni prieteni.

— Ei, atunci rămâne să cercetăm chestiunea cu fata. O cunoşti?

— Toată lumea o cunoaşte. Este zâna ţinutului, o adevărată frumuseţe, Holmes, care atrage atenţia peste tot unde se duce. Ştiam că-i place lui Mepherson, dar habar n-aveam că lucrurile merseseră atât de departe cum par să indice a-ceste scrisori.

— Dar cine e fata?

— E fiica bătrânului Tom Bellamy, proprietarul tuturor bărcilor şi cabinelor de baie de la Fulworth. A fost pescar la început, dar acum a prins niţel cheag. Afacerile le conduce el şi cu fiul său William.

— N-ai vrea să facem o plimbare până la Fulworth să stăm de vorbă cu ei?

— Dar ce pretext am putea găsi?

— A, în privinţa asta nu-i nici o greutate. La urma urmelor, e imposibil ca bietul profesor să-şi fi făcut singur seama în modul ăsta înfiorător. Coada biciului a fost totuşi în mâna unui om, dacă într-adevăr un bici i-a pricinuit aceste răni. Cercul cunoştinţelor sale din această localitate izolată era fără doar şi poate limitat. Să căutăm să explorăm tate pistele şi nu se poate să nu dăm peste mobilul crimei, iar acesta la rândul lui, ne va conduce la făptaş.

Plimbarea pe dunele din împrejurimi, îmbălsămate de parfumul cimbrului sălbatic, ar fi fost foarte plăcută dacă minţile noastre n-ar fi fost de-a dreptul otrăvite de tragedia la care fusesem martori. Satul Fulworth se află într-o depresiune care alcătuieşte un semicerc în jurul golfului. Îndărătul cătunului de modă veche s-au ridicat mai mulle case moderne pe terenul în pantă. Stackhurst m-a condus la una din ele.

— Iată vila „Limanul”, cum a botezat-o Bellamy. Cea cu un turn în colţ şi cu acoperişul de ardezie. Nu e rău da loc pentru un om care n-a avut la început nici măcar… O, Doamne, ia uită-te!

Portiţa grădinii de la vila „Limanul” se deschisese brusc şi un om ieşise în goană. Nu încăpea nici o îndoială, silueta înaltă, colţuroasă şi deşelată era a lui Ian Murdoch, matematicianul. O clipă mai târziu, i-am ieşit în întâmpinare pe drum.

— Bună! zise Stackhurst.

Matematicianul făcu un semn din cap, ne aruncă o privire piezişă cu ochii lui negri, iscoditori, şi dădu să treacă mai departe, dar directorul îl opri:

— Ce căutai aici? întrebă el.

Murdoch se roşi de furie.

— Sub acoperişul casei dumneavoastră, domnule, vă sunt subaltern. Dar n-am cunoştinţă de faptul că ar trebui să vă dau socoteală şi pentru acţiunile mele particulare…

După toate prin câte trecuse, Stackhurst era la capătul răbdării. Altfel, poate ar mai fi aşteptat, dar aşa, îşi pierdu complet cumpătul.

— În împrejurările de faţă, răspunsul dumitale, domnule Murdoch, este pur şi simplu impertinent.

— N-ar fi exclus ca şi întrebarea dumneavoastră să poată primi aceeaşi etichetă.

— Nu e prima dată când a trebuit să trec cu vederea atitudinea dumitale refractară. Dar, fără doar şi poate, este pentru ultima dată. Am să te rog să ai amabilitatea de a-ţi luat cât de repede poţi toate măsurile pentru a-ţi aranja viitorul.

— Asta şi intenţionam să fac. Astăzi am pierdut singura persoană de la Vila Frontoanelor care făcea această instituţie suportabilă.

Murdoch îşi văzu de drum, în timp ce Stackhurst, cu ochii tulburi, se uită în urma lui.

— Ce zici, nu e un om imposibil, de nesuportat? strigă el.

Singurul lucru care-mi rămase puternic întipărit în minte era faptul că domnul Ian Murdoch se grăbise să folosească cel dintâi prilej pentru a fugi de la locul crimei. În capul meu începea să se contureze o bănuială vagă şi nebuloasă.

Poate că vizita la familia Bellamy avea să mai arunce puţină lumină asupra acestei chestiuni. Stackhurst îşi veni în fire şi astfel ne urmarăm drumul spre casa respectivă.

Domnul Bellamy era un om între două vârste, cu părul şi barba roşii ca para focului. Părea să fie în culmea furiei şi faţa lui căpătă curând aceeaşi culoare ca şi părul.

— Nu, domnule, nu doresc să aflu nici un fel de amănunte. Fiul meu, aci de faţă – spuse el, arătând un tânăr voinic, cu e faţă greoaie şi posacă, instalat în colţul odăii de toate zilele – este de aceeaşi părere cu mine, şi anume că atenţiile cu care o înconjura domnul Mepherson pe Maud erau de-a dreptul jignitoare. Da, domnule, cuvântul „căsătorie” n-a fost pomenit niciodată şi totuşi scrisorile şi întâlnirile se ţineau lanţ, ca şi diverse alte lucruri pe care niciunul din noi nu poate să le aprobe. Fata nu are mamă şi noi suntem singurii ei păzitori. Sunt hotărât…

Şuvoiul vorbelor lui fu întrerupt de apariţia domnişoarei în chestiune. Fără doar şi poate, prezenţa ei ar fi fost o podoabă splendidă în orice societate. Pe mine personal, femeile m-au atras doar rareori, pentru că creierul mi-a fost întotdeauna stăpânul inimii, dar îmi era imposibil să privesc faţa ei de e extraordinară perfecţiune, cu un colorit delicat, plin de toată prospeţimea dulce a ţinutului, fără a-mi da seama că nici un tânăr nu i-ar fi putut ieşi în cale fără să tragă consecinţele. Aşa era fata care intrase şi care stătea acum în faţa lui Harold Stackhurst, cu ochii mari deschişi, şi cu o privire pătrunzătoare.

— Am aflat că Fitzroy a murit – zise ea. Să nu vă fie frică să-mi daţi amănunte.

— Celălalt profesor de la şcoala dumneavoastră ne-a adus vestea – explică taică-său.

— Nu văd de ce trebuie ca sora mea să fie vârâtă în toată povestea asta – mârâi fiul lui.

Soră-sa se năpusti asupra lui cu o expresie aspră, sălbatică.

— Asta e treaba mea, William. Fă, te rog, bine şi lasă-mă să mă descurc cum vreau. După cât se pare, s-a comis o crimă. Dacă aş putea contribui la descoperirea făptaşului, şi încă ar fi un omagiu prea mic adus aceluia care nu mai e printre noi.

Fata ascultă scurta relatare, făcută de tovarăşul meu, cu o linişte şi o concentrare care îmi dovedeau că, pe lângă frumuseţe, mai avea şi o mare tărie de caracter. Maud Bellamy va rămâne de-a pururi în amintirea mea ca o femeie remarcabilă şi într-adevăr desăvârşită. Cred că mă cunoştea din vedere, întrucât în cele din urmă se întoarse către mine.

— Vă rog să faceţi dreptate, domnule Holmes. Oricine ar fi vinovaţii, vă puteţi bizui pe înţelegerea şi sprijinul meu.

În timp ce vorbea, mi se păru că se uită sfidătoare la tatăl şi fratele ei.

— Vă mulţumesc – i-am răspuns. Eu preţuiesc foarte mult instinctul femeilor în asemenea chestiuni. Dumneavoastră vorbiţi despre „vinovaţi”. Deci sunteţi de părere că e vorba de mai multe persoane?

— L-am cunoscut pe domnul Mepherson destul de bine ca să-mi dau seama că era un bărbat viteaz şi puternic. Nu există om pe lume care să fi putut să-l doboare de unul singur.

— Aş putea să schimb două vorbe între patru ochi cu dumneavoastră?

— Maud ţi-am spus să nu te amesteci în încurcătura asta! strigă furios taică-său.

Fata mă privi neputincioasă.

— Ce să fac?

— Şi aşa toată lumea va cunoaşte curând amănuntele, încât nu se întâmplă nimic grav dacă le discutăm aici – i-am răspuns.

Aş fi preferat să păstrăm secretul, dar din moment ce tatăl dumneavoastră nu ne permite, trebuie să participe şi el la ceasta dezbatere. Apoi i-am vorbit despre biletul găsit în

buzunarul mortului. Fără doar şi poate, acest bilet va fi scos la iveală în cadrul anchetei Parchetului. Îmi permit să vă rog să aruncaţi puţină lumină asupra acestei probleme, dacă vă este cu putinţă.

— Nu văd nici un motiv pentru care aş face un mister din povestea asta – răspunse sa. Eram logodiţi şi am păstrat taina numai din pricina unchiului lui Fitzroy, care e foarte bătrân şi, pare-se, pe moarte, pentru că el ar fi fost în stare să-l dezmoştenească dacă s-ar fi căsătorit împotriva voinţei lui. Alt motiv nu exista.

— Ai fi putut să ne spui şi nouă – mârâi domnul Bellamy.

— V-aş fi spus tot, dacă aţi fi fost vreodată cât de cât mai înţelegători.

— Nu vreau ca fata mea să se înhăiteze cu bărbaţi de altă condiţie decât ea.

— Tocmai prejudecăţile tale împotriva lui ne-au împiedicat să-ţi spunem adevărul. Cât despre această întâlnire (fata se scotoci prin buzunarul rochiei şi scoase un bileţel mototolit), biletul meu era un răspuns la ăsta.

„Scumpa mea – suna scrisorica scoasă la iveală – marţi după apusul soarelui, la locul ştiut pe plajă. E singurul moment în care voi putea să fiu liber. Semnat: Fitzroy Mepherson”.

— Azi e marţi, şi urma să-l întâlnesc deseară.

Am luat scrisorica în mână şi am răsucit-o pe toate părţile.

— Biletul nu l-aţi primit prin poştă. Cum v-a parvenit?

— Aş prefera să nu răspund la aceeastă întrebare. De fapt, nici nu are o legătură directă cu chestiunea pe care o anchetaţi. Dar la orice lucru care are legătură cu această chestiune voi răspunde cu dragă inimă.

Fata se ţinu de cuvânt, dar nimic din ce ne spuse nu ne fu de ajutor în cercetările noastre. Nu avea nici un motiv să bănuiască prezenţa vreunui duşman ascuns al logodnicului ei, dar recunoscu că ea personal avusese câţiva admiratori foarte pasionaţi.

— Îmi permiteţi să vă întreb dacă domnul Ian Murdoch se numără şi el printre ei?

Fata roşi, părând stânjenită.

— Într-o vreme am crezut că aşa este. Dar lucrurile s-au schimbat complet când a înţeles natura adevărată a relaţiilor dintre Filzroy şi mine.

Din nou mi s-a părut că umbra care îl înconjura pe acest om ciudat prinde un contur mai precis. Trebuia neapărat să-i studiez anteoedenlele. Trebuia să-i percheziţionez în taină locuinţa. Stackhurst era un colaborator plin de bunăvoinţă, întrucât şi în mintea lui începeau să încolţească unele bănuieli. Ne-am întors de la vizita noastră la vila „Limanul” cu speranţa că avem, în sfârşit, în mâini un fir al acestui caier încâlcit.

Trecu o săptămână. Ancheta Parchetului nu aruncă nici un pic de lumină asupra chestiunii, ceea ce necesita amânarea ei până la completarea probelor. Stackhurst făcuse unele investigaţii discrete în privinţa subalternului său şi se efectuare şi o percheziţie superficială a camerei lui, dar fără nici un rezultat. Personal, mă străduiam să parcurg din nou în amănunt tot terenul pe care-l cercetasem – atât la propriu cât şi la figurat – dar fără a izbuti să ajung la vreo concluzie nouă. În toate cronicile aventurilor mele, cititorul nu va găsi un caz care să mă fi împins atât de departe spre limita răbdării. Nici măcar imaginaţia mea nu izbutea să închipuie vreo soluţie a acestui mister. Şi apoi surveni incidentul cu câinele.

Bătrâna mea menajeră auzi mai întâi de el.

— Tristă poveste, conaşule, cu câinele domnului Mepherson! zise ea într-o seară.

De obicei, nu prea îi dau concursul la asemenea conversaţii, dar aceste cuvinte avură darul să-mi atragă atenţia.

— Dar ce s-a întâmplat cu câinele domnului Mepherson?

— A murit. A murit de durere că şi-a pierdut stăpânul.

— Cine ţi-a spus?

— Cum, conaşule? Dar toată lumea vorbeşte despre asta. Câinele s-a întristat cumplit şi n-a mâncat nimic timp de o săptămână şi pe urmă azi doi domni tineri de la Vila Frontoanelor l-au găsit mort, jos pe plajă, conaşule, unde şi-a găsit sfârşitul stăpânul lui. Chiar în locul acela.

„Chiar în locul acela”: aceste cuvinte mi-au rămas limpezi în amintire. În mintea mea s-a născut deodată un vag presentiment că această chestiune are o importanţă vitală. Ca un câine să moară curând după stăpân, asta era în armonie cu firea frumoasă şi credincioasă a acestor animale. Dar „chiar în locul acela”! … De ce oare această plajă singuratică să-i fi fost fatală? Nu cumva era cu putinţă ca şi acest câine să fi căzut jertfă unei duşmănii răzbunătoare? Să fi fost oare cu putinţă? … Nu, nu era prea desluşit, dar în mintea mea şi începuse să se înalţe un întreg eşafodaj. Peste câteva minunte mă aflam în drum spre Vila Frontoanelor, unde l-am găsit pe Stackhurst în biroul lui. La rugămintea mea, i-a chemat pe Sudbury şi Blount, cei doi studenţi care descoperiseră leşul câinelui.

— Da, era chiar pe marginea lagunei – zise unul din ei. Probabil că a adulmecat urmele stăpânului său mort.

Am văzut şi bietul animal credincios, un terrier din rasa Airedale, întins pe rogojina din hol. Leşul era ţeapăn şi încordat, cu ochii bulbucaţi şi cu labele contorsionate. Se vedeau limpede chinurile prin care trecuse animalul. De la Vila Frontoanelor am coborât spre lagună. Soarele scăpata spre asfinţit şi umbra falezei se întindea din ce în ce mai întunecată asupra apei care licărea ştearsă ca o foaie de plumb. Locul era pustiu şi nu se vedea nici o urmă de viaţă afară doar de pescăruşii care se învârteau ţipând pe deasupra capului meu. În lumina mereu mai slabă, am putut să desluşesc urmele lăsate de câine pe nisipul din jurul stâncii pe care fusese aşezat prosopul stăpânului său. Am rămas multă vreme cufundat într-o meditaţie adâncă în timp ce umbrele se ridicau din ce în ce mai negre în jurul meu. În cap mi se învălmăşeau tot felul de gânduri. Ştiţi ce

înseamnă să trăieşti un coşmar, simţind că există un lucru cât se poate de important pe care-l cauţi şi-l ştii că e acolo, undeva, deşi rămâne mereu prea departe ca să-l poţi atinge. Aşa era şi sentimentul meu în seara aceea, când mă aflam singur, la locul fatal. Apoi, într-un târziu, m-am întors şi am pornit încet spre casă. Şi, în sfârşit, ajungând în vârful potecii, m-am luminat. Într-o străfulgerare mi-am amintit lucrul după care bâjbâisem cu atâta înfrigurare, dar fără folos, vreme îndelungată. Probabil că ştiţi – sau altfel degeaba a mai scris Watson – că am destule cunoştinţe, destul de împrăştiate şi nesistematice de altfel, din domenii diverse, dar foarte utile pentru munca mea. Mintea mi-e ca o debara în care se înghesuie în vrafuri tot felul de lucruri puse de-a valma acolo – aşa de multe, încât abia dacă îmi mai dau seama de prezenţa lor. Ştiam eu că există în depozitul meu de cunoştinţe ceva care are o legătură cu această chestiune. Acel ceva era încă vag, dar cel puţin acum ştiam cum pot să-l clarific. Era un ceva puţin monstruos, de necrezut şi totuşi rămânea posibil. Urma să verific totul.

Podul căsuţei mele e plin de cărţi. Acolo m-am repezit şi am început să scotocesc. După un ceas, am ieşit cu un volumaş cu copertă argintie, ca un pachet de ciocolată. L-am deschis cu nerăbdare la capitolul de care-mi aminteam ca prin vis. Da, într-adevăr, era o soluţie mai mult decât vagă şi cam trasă de păr, totuşi nu mă puteam linişti până ce nu mă asiguram că există o şansă ca lucrurile să stea într-adevăr aşa. M-am culcat târziu de tot, arzând de nerăbdare să mă apuc dis-de-dimineaţă de treabă.

Dar n-am putut s-o fac din pricina unei neplăcute întreruperi. Nici nu-mi înghiţisem bine ceaşca de ceai când, pregătindu-mă să pornesc spre plajă, am primit vizita inspectorului Bardle, de la poliţia comitatului Sussex – o matahală mare cât un bivol, cu o înfăţişare prostească, deşi ochii cu care mă privea acum nu erau inexpresivi, ci păreau gânditori şi tulburaţi.

— Am auzit de experienţa dumneavoastră vastă şi îndelungată – zise el. Bineînţeles, vizita pe care v-o fac e cu totul neoficială şi nu e nevoie să se afle mai departe. Dar am impresia că în cazul Meperson am dat de bucluc. Întrebarea este: să procedez la o arestare sau nu?

— Vă referiţi la domnul Ian Murdoch?

— Da, domnule. Dacă stai să te gândeşti, altcineva nici nu poate fi implicat. Iată avantajul acestei pustietăţi. Lucrurile se reduc la o scară foarte mică. Dacă nu el a făptuit crima, atunci cine?

— Dar ce dovezi aveţi împotriva lui?

El spicuise câte ceva de pe aceleaşi brazde ca şi mine. Avea în vedere caracterul lui Murdoch şi misterul care părea să plutească în jurul acestui om; izbucnirile sale de furie, ca, de pildă, în incidentul cu câinele; faptul că pe vremuri se certase cu Mepherson şi că existau anumite motive de a crede că-i displăcea atenţia cu care o înconjura Mepherson pe domnişoara Bellamy. Deţinea aceleaşi elemente ca şi mine, dar niciunul în plus, afară doar de faptul că Murdoch părea să se pregătească de plecare.

— În ce situaţie m-aş afla dacă l-aş lăsa s-o şteargă, când avem toate aceste dovezi împotriva lui?

Omul acesta corpolent şi flegmatic părea să aibă mintea complet tulburată.

— Bine, dar gândiţi-vă la toate lacunele esenţiale din raţionamentul dumneavoastră – i-am spus eu. Pentru dimineaţa crimei, el poate cu siguranţă să aducă un alibi perfect valabil. A fost până în ultimul moment împreună cu elevii săi, iar la câteva minute după ivirea lui Mepherson, a venit din urma noastră. Apoi nu uitaţi că ar fi fost absolut imposibil ca de unul singur să-l fi doborât pe acest om, cel puţin la fel de puternic, ca el. Şi, în sfârşit, mai rămâne şi chestiunea instrumentului cu care au fost pricinuite aceste răni.

— Ce altceva ar fi putut să fie decât un bici sau o cravaşa flexibilă, de un gen oarecare?

— Aţi cercetat urmele? l-am întrebat eu.
— Le-am văzut. Le-a văzut şi doctorul.
— Dar eu le-am cercetat foarte atent cu o lupă. Au anumite particularităţi.
— Care anume, domnule Holmes?
M-am apropiat de birou şi i-am arătat o fotografie mărită.
— Iată metoda pe care o folosesc eu în asemenea cazuri – i-am explicat.
— Fără doar şi poate, dumneavoastră faceţi toate lucrurile meticulos şi cu competenţă.
— Dacă nu le-aş face aşa, n-aş fi ceea ce sunt. Acum, să examinăm această rană ce se întinde în jurul umărului drept. Nu observaţi nimic?
— Parcă nu.
— În primul rând, este evident că nu are aceeaşi intensitate pe tot parcursul. Aici e o pată de sânge extravazat şi dincoace alta. Există indicaţii similare şi pe cealaltă rană de aici. Ce-ar putea să însemne toate acestea?
— N-am nici cea mai mică idee. Dumneavoastră aveţi?
— Poate că am, poate că n-am. Cred că în curând voi putea să vă spun mai mult. Orice descoperire de natură a determina obiectul care a produs aceste urme ne va apropia foarte mult de găsirea criminalului.
— Ce-o să vă spun acum e, bineînţeles, o idee absurdă – zise poliţistul – dar dacă pe spinarea lui s ar fi aplicat o reţea de sârmă înroşită în foc, atunci aceste puncte mai intens marcate ar reprezenta întretăierile plasei.
— Comparaţia este cât se poate de inteligentă. Sau dacă am lua de pildă, o pisică cu nouă cozi cu nişte noduri mici şi foarte tari.
— Pe legea mea, domnule Holmes, cred că aţi nimerit-o bine!
— Dar se prea poate să fie şi o cauză complet diferită, domnule Bardle. În orice caz, însă, dovezile de care dispunem sunt mult prea slabe pentru a justifica emitera

unui mandat de arestare Şi pe lângă asta, mai avem şi acele ultime cuvinte: „Coama Leului”.

— M-am întrebat dacă Ian…

— Da, am ţinut seama şi de asta. Dacă cuvântul mane1 ar fi avut vreo asemănare cu numele Murdoch, ceea ce nu e adevărat, asta ar fi putut să justifice o confuzie între pronunţarea numelui Ian şi cea a cuvântului lion2. Dar el a rostit vorbele astea într-un ţipăt. Sunt convins că am auzit cuvântul „coamă”.

— N-aveţi nici o altă explicaţie, ca o alternativă, domnule Holmes?

— Poate că am. Dar nu ţin prea mult s-o dau în vileag până ce nu avem posibilitatea să discutăm un lucru mai precis.

— Şi când se va întâmpla asta?

— Peste vreo oră sau, cine ştie, şi mai curând.

Inspectorul îşi frecă bărbia şi se uită la mine cu ochi neîncrezători.

— Aş da nu ştiu cât să aflu ce e în mintea dumneavoastră, domnule Holmes. Poate că vă gândiţi la vasele alea da pescuit.

— Nu, nu. Erau mult prea departe în larg.

— Mde, atunci poate la Bellamy şi la huiduma aia de fiu-său? Nu-l prea aveau pe Mepherson la stomac. Nu cumva i-au făcut ei de petrecanie?

— Nu, nu; nu mă puteţi trage de limbă până ce nu-mi pun la punct cercetările – i-am răspuns eu, zâmbind. Şi acum, domnule inspector, avem fiecare treburile noastre. Ce-aţi zice dacă ne-am întâlni aici la amiază? …

Iată unde ajunsesem când s-a produs acea întrerupere îngrozitoare, care a constituit începutul sfârşitului.

Uşa de afară s-a trântit de perete, apoi am auzit pe coridor nişte paşi grăbiţi, dar şovăielnici şi Ian Murdoch a dat buzna în odaie, palid, cu părul răvăşit, cu hainele într-un hal fără de hal. Se ţinea de mobilă cu mâinile lui osoase, ca să poată să rămână în picioare.

— Coniac! Coniac! strigă el şi căzu gemând pe canapea.

Nu era singur. În urma lui venea Stackhurst, fără pălărie şi gâfâind aproape la fel de înnebunit ca şi tovarăşul lui.

— Da, da, coniac! strigă el. Omul îşi dă sufletul. Abia am izbutit să-l aduc până aici. A leşinat de două ori pe drum.

O lumătate de pahar de coniac tare produse o schimbare remarcabilă. Omul se ridică într-un cot şi-şi scoase haina de pe umeri.

— Pentru numele lui Dumnezeu, daţi-mi puţin untdelemn, sau opiu, sau morfină! strigă el. Orice, numai să-mi aline durerile astea înfiorătoare!

Şi eu şi inspectorul am scos un ţipăt de spaimă când ne-am uitat la el. Pe umărul gol al lui Murdoch se afla imprimat în zigzag acelaşi şablon – o reţea de linii inflamate, semnul pe care-l purtase şi Fitzroy Mepherson când murise.

Se vedea bine că durerea e cumplită şi răspândită în trup, întrucât din când în când bietul om nu mai putea nici măcar să respire, se învineţea la faţă şi apoi, gâfâind înfiorător, îşi ducea mâna la inimă; fruntea i se îmbrobonise de sudoare. Putea să moară dintr-o clipă într-alta. I-am turnat mereu coniac pe gât şi fiecare doză înghiţită îl readucea tot mai mult la viaţă. Tamponându-i rănile stranii cu vată înmuiată în untdelemn, am izbutit să-i mai alin chinul. În cele din urmă, capul i se lăsă moale pe pernă. Istoit, părea că-şi consumă ultima rezervă de vitalitate. Căzuse într-o toropeală care era pe jumătate somn şi pe jumătate leşin, dar cel puţin însemna o alinare a durerii.

Fusese imposibil să-i punem vreo întrebare, dar în momentul în care ne-am asigurat de starea lui, Stackhurst s-a întors către mine:

— Dumnezeule! strigă el. Dar ce-i asta, domnule Holmes? Ce este? Nu înţeleg nimic!

— Unde l-ai găsit?

— Jos, pe plajă. Exact unde a păţit şi Mepherson nenorocirea. Dac-ar fi avut inima la fel de slabă ca a lui Mepherson, nici nu s-ar mai afla acum aici. În timp ce-l aduceam, am crezut de mai multe ori că moare. Era prea

departe ca să mai ajungem la Vila Frontoanelor, aşa că m-am repezit spre casa dumitale.

— L-ai văzut pe plajă?

— Mă plimbam pe faleză când i-am auzit strigătul. Era la marginea apei şi se clătina pe picioare ca un beţiv. Am coborât cât am putut de repede, l-am învelit în nişte haine şi l-am adus sus. Pentru numele lui Dumnezeu, Holmes, foloseşte-ţi toate puterile şi nu-ţi cruţa eforturile pentru a ridica blestemul care apasă asupra locului ăsta, pentru că viaţa devine insuportabilă. Cum, dumneata care ai o reputaţie mondială, nu poţi să faci nimic pentru noi?

— Ba cred că da, Stackhurst. Vino imediat cu mine! Vino şi dumneata, domnule inspector. O să vedem dacă nu putem să predăm în mâinile dumneavoastră pe acest asasin.

Lăsându-l pe Murdoch în stare de inconştienţă în grija menajerei mele, am coborât tustrei spre laguna fatală. Pe pietriş erau aşezate prosoapele şi hainele lăsate de bietul Murdoch. M-am plimbat încet pe la marginea apei, urmat în şir indian de însoţitorii mei. Mai toată laguna era prea puţin adâncă, dar sub faleză, unde există o scobitură în plajă, avea o adâncime de un metru – un metru şi jumătate. Ăsta era locul pe care, în mod firesc, şi l-ar fi ales orice înotător, pentru că forma o piscină verde, transparentă, cu apa limpede ca cristalul. Deasupra se aflau un şir de stânci şi pe acolo am pornit, scrutând plin de curiozitate apa de la picioarele mele. Tocmai ajunsesem la partea cea mai adâncă şi mai liniştită a apei, când am dat cu ochii de ceea ce căutam şi am izbucnit într-un strigăt de triumf:

— Cyanea! am strigat. Cyanea – Priviţi, „Coama Leului’!

Într-adevăr, obiectul neobişnuit pe care îl arătam semăna cu un smoc de fire încâlcite din coama unui leu. Pe un prag stâncos, la aproximativ un metru sub apă, zăcea un animal ciudat şi păros, care vibra şi flutura, având dungi argintii printre pletele galbene. Pulsaţia îi era înceată şi greoaie – dilatări urmate de contracţii.

— A făcut destul rău, acum i-a sunat şi lui ceasul! am strigat eu. Ajută-mă, Stackhurst, să-l distrugem definitiv pe acest ucigaş.

În preajma stâncilor se afla un bolovan imens şi, unindu-ne eforturile, l-am împins până ce, cu o pleoscăială cumplită, l-am trântit în apă. Când s-au liniştit vălurelele, am văzut că ajunsese pe pragul stâncos de la fund. O margine fluturândă de membrană galbenă arăta că dedesubtul lui zăcea victima noastră. De sub piatră se prelingea o substanţă uleioasă, groasă, care păta apa din jur, ridicându-se încet la suprafaţă.

— Să fiu al dracului dacă înţeleg ceva! strigă inspectorul. Ce era asta, domnule Holmes? Aici m-am născut şi aici am crescut, dar în viaţa mea n-am văzut una ca asta. Nu e un lucru de prin părţile noastre.

— Din fericire pentru comitatul Sussex – i-am spus eu. Probabil că animalul a fost adus aici de uraganul acela din sud-est. Întoarceţi-vă amândoi acasă la mine şi am să vă relatez experienţa sinistră, ţinută minte vreme îndelungată, şi pe bună dreptate, de cineva care s-a întâlnit cu aceeaşi primejdie pe mare.

Când am ajuns în biroul meu, l-am găsit pe Murdoch mult mai bine; îşi revenise suficient ca să şadă în capul oaselor. Era încă năuc, şi din când în când îl mai scutura câte un fior de durere. Vorbind dezlânat şi cu frânturi de cuvinte, ne-a explicat că habar n-are ce i s-a întâmplat, doar atât că deodată a fost cuprins de nişte dureri groaznice şi că a trebuit să facă apel la toate resursele sale morale şi fizice pentru a putea ajunge la mal.

— Aici avem o carte – am spus eu ridicând volumaşul – care a adus pentru prima dată lumină într-o chestiune ce ar fi putut să rămână de-a pururi întunecată. Este cartea „În lumea largă”, de celebrul observator J. C. Wood. Era cât pe-aci să piară de pe urma atingerii acestei fiinţe scârboase, aşa că a scris totul în deplină cunoştinţă de cauză. Cyanea capillata este numele complet al fiarei şi atingerea ei e cel

puţin la fel de periculoasă ca şi muşcătura cobrei, iar pe de altă parte, e şi mult mai dureroasă. Daţi-mi voie să vă spicuiesc câte ceva din această lucrare:

— Dacă înotătorii văd o masă rotundă şi nedesluşită de membrane şi fibre de culoare galben-închis, ceva ca un smoc din coama unui leu, amestecat cu betealã argintie, să se ferească pentru că este înspăimântătorul animal Cyanea capillata, cu o înţepătură cumplită.

Oare sinistra noastră cunoştinţă poate fi descrisă mai limpede decât aşa? Şi autorul ne povesteşte mai departe întâlnirea sa cu un asemenea animal: odată, pe când înota în largul coastei comitatului Kent, a descoperit că fiinţa aceasta radiază filamente aproape invizibile până la o distanţă de cincisprezece metri, şi că orice persoană ce se nimereşte înăuntrul acestei circonferinţe, chiar la o asemenea depărtare de centrul funest, este de asemenea în pericol de moarte. Chiar la o atare distanţă efectul asupra lui Wood a fost aproape fatal.

— Numeroase fire au pricinuit dungi de culoare purpurie pe piele; la o examinare mai atentă, ele s au dovedit a fi nişte puncte sau pustule extrem de mici, fiecare punct fiind, cum s-ar zice, făcut cu un ac înroşit în foc, ce străpunge nervii.

După cum explică el, durerea locală e partea cea mai puţin însemnată a acestui chin cumplit.

— Tot corpul mi-era străbătut de junghiuri, de parc-aş fi fost lovit de un glonţ. Pulsaţia a încetat şi apoi inima a zvâcnit de vreo cinci-şase ori, de parcă voia să-mi spargă pieptul.

Durerea era cât p-aci să-l omoare, deşi îi căzuse victimă numai în oceanul agitat şi nu în apa mică şi liniştită a lagunei. El zice că abia s-a mai putut recunoaşte după aceea, atât de albă, zbârcită şi schimonosită îi era faţa. A sorbit o duşcă de rachiu şi apoi a băut o sticlă întreagă. Şi se pare că asta l-a salvat. Domnule inspector, aveţi aici

cartea, pe care v-o las, e mai presus de orice îndoială că ea conţine explicaţia completă a tragediei bietului Mepherson.

— Şi întâmplător, mă scoate şi pe mine basma curată – remarcă Ian Murdoch, zâmbind trist. Nu vă ţin de rău, domnule inspector, şi nici pe dumneavoastră domnule Holmes, pentru că bănuielile împotriva mea erau fireşti. Am impresia că în chiar ajunul arestării mele am izbutit să scap de acuzaţii doar împărtăşind soarta bietului meu prieten.

— Nu, domnule Murdoch, eu mă aflam pe calea cea bună şi dacă aş fi pornit de-acasă, aşa cum intenţionam, aş fi putut să vă cruţ de această experienţă înspăimântătoare.

— Dar cum aţi ştiut, domnule Holmes?

— Sunt un cititor omnivor, cu o memorie extrem de receptivă şi de bună pentru tot felul de fleacuri. Cuvintele „coama leului” m-au obsedat. Ştiam că le-am întâlnit undeva, într-un context neaşteptat. Aţi văzut şi dumneavoastră că într-adevăr e un nume foarte potrivit pentru acest animal. Nu mă îndoiesc că animalul plutea pe apă când l-a văzut Mepherson şi că vorbele lui au fost singurele în stare să ne transmită un avertisment împotriva fiinţei care-i pricinuise moartea.

— Atunci, cel puţin eu am scăpat de învinuire – zise Murdoch, ridicându-se încet în picioare. Ar trebui totuşi să vă spun vreo câteva cuvinte ca explicaţie, întrucât ştiu în ce direcţie au mers cercetările dumneavoastră. E adevărat că am iubit-o pe domnişoara Bellamy, dar în ziua în care alegerea ei s-a îndreptat asupra prietenului meu Mepherson, singura mea dorinţă a fost să contribui la realizarea fericirii ei. Am fost foarte mulţumit să mă dau la o parte şi să le pot fi de folos. Adeseori, le duceam eu bileţelele şi tocmai pentru că eram confidentul lor şi pentru că ţineam aşa de mult la ea, m-am grăbit să-i spun de moartea prietenului meu, ca nu cumva să mi-o ia cineva înainte, înfăţişându-i brusc şi fără delicateţe lucrurile. Ea n-a vrut să vă spun nimic despre relaţiile noastre, ca nu cumva să trageţi concluzii împotriva mea şi să am şi eu ceva

de suferit. Dar cu voia dum-neavoastră, trebuie să încerc să mă întorc la Vila Frontoanelor, pentru că tare aş vrea să mă culc.

Stackhurst îi întinse mâna:

— Aveam cu toţii nervii teribil de încordaţi, ca strunele unui instrument de concert. Te rog să ierţi trecutul, Murdoch. În viitor o să ne înţelegem mai bine.

Plecară împreună braţ la braţ, ca doi prieteni. Inspectorul rămase în picioare, uitându-se la mine cu ochii lui bovini.

— Ei bine, aţi izbutit! strigă el în cele din urmă. Citisem eu multe despre dumneavoastră, dar nu crezusem o iotă din toate poveştile alea. E minunat!

M-am văzut silit să clatin din cap. A accepta o asemenea laudă înseamnă o depreciere în propriii tăi ochi.

— La început am mers cam încet, neiertat de încet. Dac-am fi descoperit cadavrul în apă, nu mi-ar fi scăpat soluţia. Dar prosopul m-a indus în eroare. Bietului om nu i-a trecut prin minte să se şteargă cu prosopul, iar eu la rândul meu am fost determinat să cred că nici n-a intrat în apă. Atunci cum aş fi putut să mă gândesc că era vorba de atacul unui animal acvatic? Iată de ce am fost împins pe o urmă greşită. Ei, domnule inspector, adeseori mi-am permis să vă iau peste picior pe dumneavoastră poliţiştii! Dar Cyanea capillata era cât pe-aci să răzbune necazurile Scotland Yard-ului.

SFÂRŞIT

1 Toarnă, în limba engleză.
2 Leu în limba engleză.